

Osavuosisikatsaus

31.8.2024

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1	HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS	2
2	HENKILÖSTÖKATSAUS.....	4
3	TALOUSKATSAUS	8
3.1	Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste	9
4	HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE	10
5	TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET	13
5.1	Aluehallituksen toimiala.....	13
5.2	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut.....	16
5.3	Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	23
5.4	Perhe- ja sosiaalipalvelut	30
5.5	Pelastustoimen palvelut	37
5.6	Tukipalvelut.....	42
6	TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN TILANNE	48
7	ILMIÖBUDJETOINTI	51
8	INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU	53
9	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	54
10	KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN	55
11	LIITTEET	57
11.1	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä	57
11.2	Omavalvontaraportti, erillinen liiteasiakirja	67

1 HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS

Mediassa on noussut esille suuri huoli hyvinvointialuepalveluiden jatkuvuudesta. Taloudellisten realiteettien vuoksi ns. säästötoimia toteutetaan kaikilla sektoreilla sekä julkisella että yksityisellä. On selvää, että nämä toimet näkyvät myös hyvinvointialueilla. Nykyistä kustannuskehitystä ei kansantaloutemme kestä. Kriisissä hyvinvointialueiden palvelut eivät kuitenkaan ole. Kaikki hyvinvointialueet kehittävät haastavasta talouden tilanteesta ja väestön palvelutarpeen kasvusta huolimatta toimintaansa siten, että palvelut vastaavat alueen asukkaiden tarpeita. Vastoin yleistä käsitystä, monet hyvinvointialueiden järjestämistä palveluista ovat paremmalla tolalla kuin ennen uudistusta. Sote-menojen kasvun takana ovat ennen kaikkea inflaatio, palkkaratkaisut, palvelutarpeen lisääntyminen ja koronan jälkeinen hoitovelka, ei palvelujen järjestämisvastuun siirtyminen hyvinvointialueille. Päijät-Hämeessä palvelutarpeeseen on pystytty vastaamaan kohtuullisesti. Hoidon saatavuudessa on osittain isoja ongelmia, mutta kriisiytymisestä ei vielä voida puhua. Kiireelliset palvelut on pystytty takaamaan. Paljon on toimintaa tehostettu ja kehitetty. Hoidon ja diagnostiikan vaikuttavuutta on parannettu, epätarkoituksenmukaista ja kallista ostopalvelua on vähennetty, oman toimintaa lisätty. Tuotantotapa-analyysijä on lisätty tuottavimman ratkaisun löytämiseksi. Lääkäiden palvelurakenteen muutosta on jatkettu; yhteisöllistä asumista lisätty ja materiaalisäästöissä on edetty. Tätä on jo tehty monia vuosia ja samoilla keinoilla ei voida loputtomasti hyötyjä puristaa. Kansallisia linjauksia esim. palveluvalikoimaan on myös uskallettava esittää.

Huolestuttavaa sinänsä tärkeässä yleisessä keskustelussa on se, että kasvava osa väestöstä on tyytymätön tuottamiimme palveluihin. Tämä viesti on otettava vakavasti ja siihen on reagoitava. Palvelun laatuun ja saatavuuteen pitää kiinnittää lisääntyvää huomioita talouden ohella. Keskustelun ja tekemisen on kohdennettava talouden lisäksi perustehtävämme hoitamiseen ja henkilöstöön. Lyhytjänteinen säästäminen voi nyt tulla kalliiksi. Palveluiden käyttäjien toiveet ja mielipiteet on saatava paremmin huomioitua. Palveluiden käyttäjien ja päättäjien on koettava, että heillä on aito mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa toteutettaviin ratkaisuihin, vaikka kansallisen yhdenmukaisuuden tavoite edellyttää myös voimakasta kansallista ohjausta. Luottamuksen saavuttaminen ei onnistu ilman kuuntelua, keskustelua ja yhteistä päätöksentekoa yleisistä strategisista linjauksista.

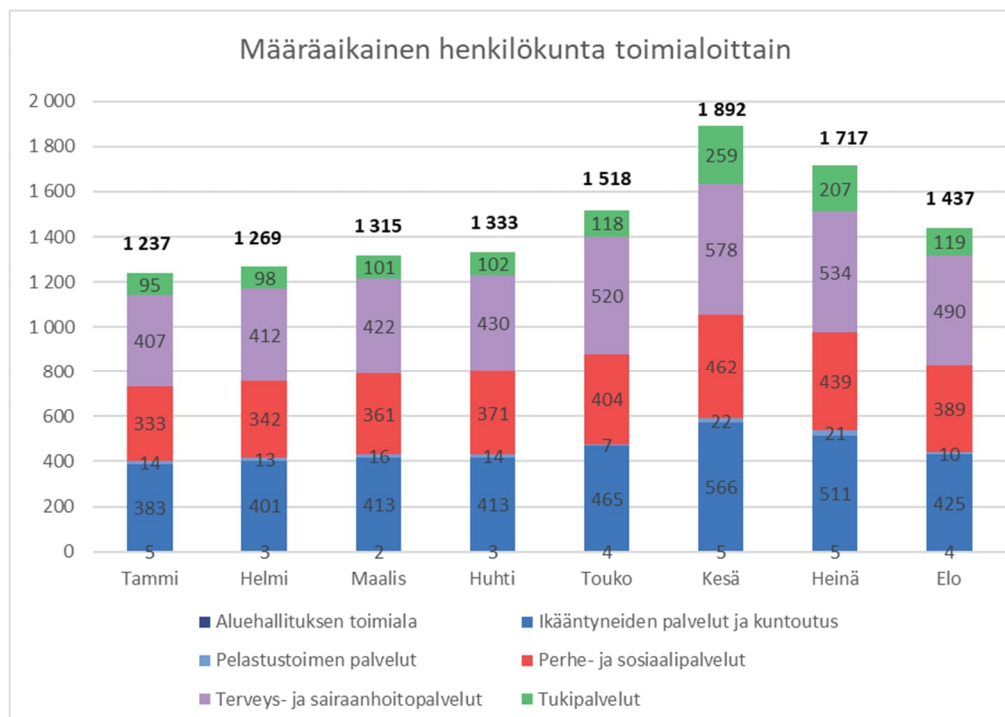
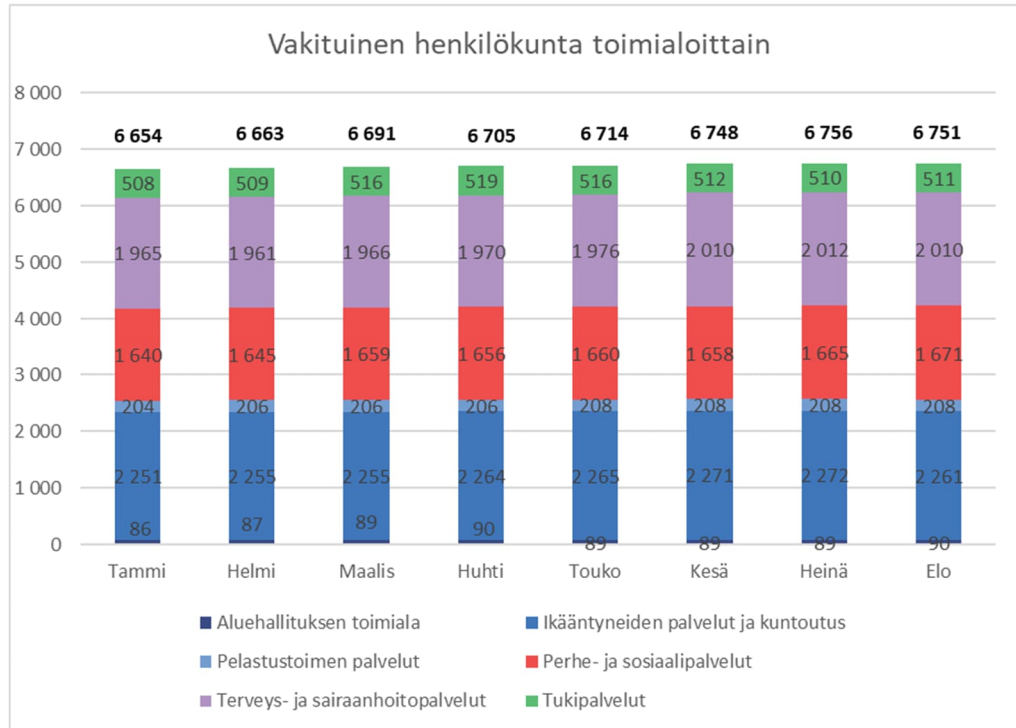
Ensi keväänä on sekä kunnallis- että aluevaalit. Päivittäisen palvelutarpeen täyttämisen lisäksi on jo aloitettu työ tulevaisuutta ja seuraavaa aluevaltuustokautta ajatellen. Pohdimme päättäjien johdolla, kuinka demokratiamallia tulisi kehittää ja muuttaa päätöksenteon helpottamiseksi ja selkeyttämiseksi. Kuinka käyttäjien huomioita pystyttäisiin paremmin hyödyntämään ja kuinka käyttäjäpalautteen tulisi muokata toimintaamme. Luottamuksen palauttaminen edellyttää aitojen vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä. Ministeriöiden voimistava ohjaus ei saa riskeerata demokratian toteutumista.

Hyvinvointialuemalli on tuonut esiin entiset ongelmat selkeällä tavalla. Sote- ja pelakustannusten nousukehitys, henkilöstön riittävyyteen ja osaamiseen liittyvät ongelmat, ostopalveluiden käyttöön liittyvät ja vaikuttavuuden arvioimisen ongelmat eivät ole syntyneet hyvinvointialueilla. Ne olivat olemassa jo ennen hyvinvointialueita. Ne eivät myöskään ole kansallisia, vaan samaa keskustelua käydään kaikissa "länsimaissa". Ongelmat ovat yhteisiä ja keskustelu hyvin saman sisältöistä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on ollut monessa muutoksessa edelläkävijä. Siitä asemasta ei kannata nyt luopua. Asiat ovat kehittymässä hyvään suuntaan. Huoli palveluiden laadusta ja saatavuudesta on ymmärrettävää, mutta meillä on edelleen hyvät mahdollisuudet onnistua tehtävässämme sote- ja pelapalveluiden luotettavana ja laadukkaana tuottajana.

2 HENKILÖSTÖKATSAUS

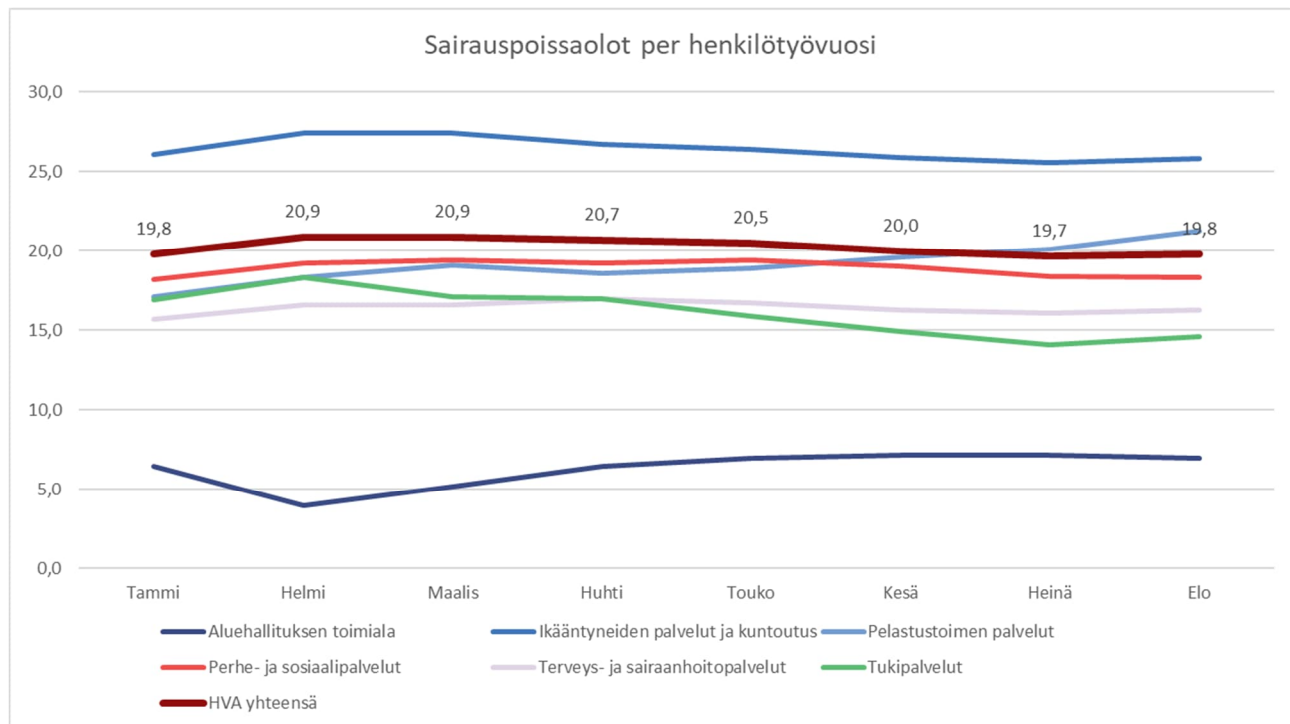
Hyvinvointialueella työskenteli elokuun lopussa 8 188 työntekijää. Henkilöstöstä vakituisia oli 82 % ja määräaikaista 18 %. Vuoteen 2023 verrattuna määräaikaisten osuus henkilöstöstä on pysynyt samana ja vakituinen henkilöstö on kasvanut 232 henkilöllä. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuuden tavoite on alle 7. Lähtövaihtuvuus on 4,28 %, kun vastaavasti vuonna 2023 se oli 5,03 %. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuus on laskenut.

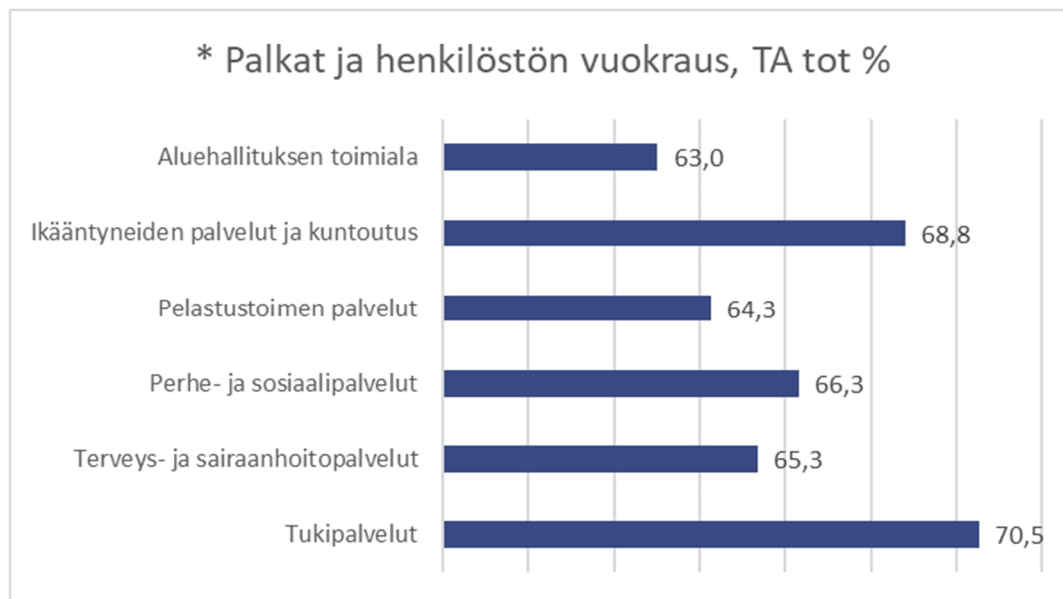
Henkilötyövuosien määrä on toteutunut 67,4 % talousarviosta. Henkilötyövuosi kertoo yhden henkilön työpanoksesta vuoden aikana.

HTV-määrät toimialoittain	Tot 01-08		
	TA2024	2024	Tot %
Aluehallituksen toimiala	95,2	59,7	62,7
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	2 381,5	1 628,5	68,4
Pelastustoimen palvelut	215,4	139,2	64,6
Perhe- ja sosiaalipalvelut	1 918,9	1 237,2	64,5
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	2 111,7	1 454,5	68,9
Tukipalvelut	598,3	415,1	69,4
HVA yhteensä	7 321,0	4 934,2	67,4

Sairauspoissaolopäivien lukumäärä on pysynyt vuoden aikana samana eli 19,8 päivää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä on kasvanut vuoden 2023 vastaavaan aikaan, sairaspöissaolat ovat lisääntyneet 0,5 pvä/htv. Suurimmat sairauspöissaalojen syyt liittyvät tuki- ja liikuntaelin- ja selkäsairauksiin sekä erilaisiin mielenterveyden ja jaksamisen ongelmiin.

Henkilöstön palkat ja vuokrauskulut ovat toteutuneet 66 % talousarviosta. Vuokrahenkilöstön kustannukset ovat laskeneet 3,5 milj. eurolla verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan.

* sisältää vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön kk-palkat sekä henkilöstön vuokrauksen; ei sisällä erilliskorvauksia eikä sivukuluja

Henkilöstöohjelman toimeenpano etenee suunnitelman mukaisesti.

Henkilöstökyselyjen pohjalta toimialoilla on käynnistetty kehittämistoimenpiteet toiminta- ja johtamiskulttuurin uudistamiseksi henkilöstöohjelman mukaisesti. Palvelutuotannon ja johtamisen rakenteita on uudistettu sekä purettu aikavarkaita, jotta jää tilaa tiimeittäin ottaa käyttöön oppimista ja jatkuvaa kehittämistä edistävät oman työn sujuvoittamistoimenpiteet ja palaverikäytännöt. Hyviä kokemuksia on syntynyt paljon ja niitä on tarkoitus lähteä monistamaan yli organisaatiorajojen.

Reilun johtamisen -valmennukset esihenkilöille käynnistyivät ja jatkuvat aina vuoden 2025 loppuun saakka. Valmennuksien Kick off -tilaisuuteen osallistui noin 250 esihenkilöä ja tilaisuuden onnistumista arvioitiin arvosanalla 4,46 (arviointi 1–5). Näiden valmennuksien lisäksi käynnistämme valmennukset uusille esihenkilöille.

Rekrytointipalveluihin tehtiin tuotantotapa-analyysi siitä, miten rekrytointipalvelut kannattaa tulevaisuudessa järjestää tehokkaasti. Tällä hetkellä toimintaa kehitetään edelleen ja tehdään tarkempaa toimintasuunnitelmaa asiasta. Työnantajamielikuvaan ja työnhakijaviestintään on panostettu monella eri tavalla muun muassa ottamalla käyttöön uusia viestintäkanavia ja osallistumalla rekrytointitapahtumiin. Työnhakijamäärät ovatkin kasvaneet ja vuokrahenkilöstön käyttö pienentynyt. Työnhakijamäärät ovat kaksinkertaistuneet kevääseen verrattuna. Olemme hankkineet sijaishallintajärjestelmän, joka yhdistää työn ja työntekijän aivan uudella tavalla. Tavoitteena on, että sijaiset ja keikkalaiset voivat varata itselleen sopivat työvuorot helposti sovelluksen kautta. Uuden toimintamallin ja järjestelmän käyttöönotto on käynnissä.

Kansainvälisen rekrytointiprojektin kautta tuli uusi ryhmä sairaanhoitajia Päijät-Hämeeseen. Lähtömaassa aloitettu ja hyvinvointialueella jatkunut kielikoulutus mahdollistaa B1- kielitason suorittamisen. Kielikoulutus jatkuu sen jälkeenkin. Aikaisemmin Filippiineiltä saapuneille ja muille kansainvälisen taustan omaaville hoitajille olemme järjestäneet yhteishankintana ELY-keskuksen

kanssa työpaikkasuomi-koulutuksen. Koulutuksessa on tällä hetkellä hyvinvointialueelta yhteensä 60 lähi- ja sairaanhoitajaa.

Uusi työterveyshuollon palveluntuottaja Pihlajalinna aloitti työterveyshuollon palveluntuottajana 1.4.2024. Palveluntuottajan vaihdos onnistui suunnitelmien mukaisesti. Henkilöstön työhyvinvoinnin tukemiseksi työterveysportaali on otettu käyttöön. Seuraavaksi esihenkilöille tulee käyttöön työkykysovellus henkilöstön työkyvyn tukemiseen. Esihenkilöiden työkykyjohtamisen osaamista tuetaan järjestämällä erillistä työkykyjohtamisen valmennusta. Työntekijäkokemuksen mittaaminen käynnistyy syksyllä Mitä kuuluu -kyselyllä, jota tehdään kahden vuoden välein ja Työfiilistä ryhdytään mittaamaan kuukausittain vuoden 2025 alusta.

Vanhat kuntayhtymän aikaiset palkkaharmonisointiin liittyvät palkat on maksettu henkilöstölle. Lisäksi neuvoteltiin 1.6.2024 maksuun tulevat sopimuslisät. Valtakunnallisesti sovitut paikalliserät siirtyivät maksettavaksi syksystä keväälle 2025, koska valtakunnalliset uudet palkkajärjestelmät ovat vielä keskeneräiset. Palkkausjärjestelmien kehittäminen on jatkunut lääkäreiden uraporraspalkkajärjestelmän käyttöönotolla. Työaikajärjestelmiä on yhdenmukaistettu ja käyttöä laajennettu.

Yhteistyötoimikunta on kokoontunut säännöllisesti.

Henkilöstöpalveluiden kehittämistä on jatkettu sujuvoittamalla asiakasprosesseja ja kehittämällä palveluvalikoimaa vastaamaan entistä paremmin palvelutuotannon ja uudistuvan työelämän tarpeita.

3 TALOUSKATSAUS

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toinen toimintavuosi on jatkunut palvelutuotannon osalta tasaisesti taloudellisten resurssien niukkuudesta kärsien. Palvelutuotanto on kuitenkin kaikesta huolimatta pystynyt vastaamaan alueen asukkaiden palvelutarpeeseen kohtuullisen hyvin.

Hyvinvointialueen vuoden 2024 alkuperäinen talousarvio laadittiin 33,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Aluevaltuuston 22.4.2024 hyväksymässä muutostalousarviossa alijäämä pieneni 9,1 miljoonaa euroa 24,6 miljoonaan euroon. Muutostalousarvion perusteet olivat teknisiä.

Talousarvio 2024 sisälsi noin 18 miljoonan euron talouden tasapainottamistoimenpiteet. Näiden toimenpiteiden toteutumaennuste on tällä hetkellä noin 15 miljoonaa euroa. Huolimatta tasapainottamistoimien varsin hyvästä toteutumasta, talousarvio tulee ylittymään muualla tapahtuneesta ”vuodosta” johtuen.

Talousarvion laadinnassa huomioitu toimintakulujen nousuprosentti tasapainottamistoimet huomioiden vastasi reilun kahden prosentin kulujen kasvuvauhtia ilman kustannusneutraaleja hanke-eriä verrattuna vuoden 2023 tilinpäätökseen. Toimintakulujen nousuprosentti on talousennusteiden valossa osoittautunut liian pieneksi. Palveluiden ostojen voimakas kulujen kasvu 7,3 % viime vuoteen verrattuna sekä henkilöstökulujen kasvuvauhti 5,3 % ovat selittäviä tekijöitä. Henkilöstökulujen kasvua selittää palkkojen voimakas nousu sekä henkilöstömäärän kasvu. Henkilöstölukumäärän kasvu johtuu osaltaan hankerahoituksella työskentelevien määrän kasvusta sekä pyrkimyksestä vähentää vuokratyövoiman käyttöä. Vuokratyövoiman käyttö on vähentynyt viime vuoteen verrattuna peräti 23,3 % ja 3,8 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan toimintakulut ovat nousseet noin 5,5 % viime vuoden vastaavalta jaksolta. Toimintakulujen kasvuvauhti on kuitenkin nyt tasaantunut.

Hyvinvointialueen tulosennuste on tällä hetkellä 61,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Huhtikuun osavuositarkastuksessa alijäämäennuste oli 55,8 miljoonaa euroa. Toimintakulujen kasvuvauhdin selkeä hidastuminen ja toimialoilta tulevat heikot signaalit antavat pienen mahdollisuuden ennustetta paremmasta tuloksesta. Talouden tasapainottamiseen tähtäviä toimia on edelleen pyritty tehostamaan. Tällä hetkellä on jo kuitenkin selvää, että hyvinvointialue ei tule kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää voimassa olevan Lain hyvinvointialueesta 115 § mukaisessa ajassa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tämä uusiin tulosennuste huomioiden katettava alijäämä on vuodelle 2025 yhteensä yli 100 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 osalta tavoitetasoksi on suunnittelukehyksessä asetettu lievä ylijäämä (tulojen ja menojen tasapaino). Valtion rahoitus kasvaa ensi vuonna 61,2 miljoonalla eurolla, johon perustuen talouden tasapaino on ensi vuonna mahdollinen, mutta hyvin riskipitoinen tavoite ja edellyttää talousarviokehykseen sisältyvien talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumista sekä maltillista toimintakulujen kasvuvauhtia. Realistisinta on, että talouden tasapaino saavutetaan vuonna 2026. Talouden tasapainottamiseen liittyvien uusien keinojen valikoima on rajallinen alueella, jossa pohjalla on jo integroitu sote kuntayhtymä ja missä alueen tarvevakioidut sote-kustannukset ovat jo maan toiseksi alimmat.

Hyvinvointialueen maksuvalmius on etupainotteisen lainapolitiikan vuoksi erinomainen. Investointien toteutukset etenevät pääosin aikataulussa, pois lukien Lahden sotekeskus-hanke. Investointien sisällöllistä muokkausta joudutaan tekemään lainanottovaltuuksien puitteissa. Valtion suorittama investointien suunnitelmaohjaus on osoittautunut byrokraattiseksi ja työllistäväksi sekä monia erilaisia tulkintoja mahdollistavaksi.

3.1 Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste

Milj. €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%	TP ennuste	Ennuste
Toimintatuotot	148,5	94,8	63,9 %	146,1	
Myyntituotot	32,3	22,0	68,1 %	33,7	
Maksutuotot	77,7	52,5	67,6 %	78,2	
Tuet ja avustukset	24,9	11,3	45,6 %	20,5	
Muut toimintatuotot	13,6	9,0	66,0 %	13,7	
Toimintakulut	-1 040,2	-698,9	67,2 %	-1 077,3	
Henkilöstökulut	-453,2	-301,6	66,5 %	-462,7	
Palvelujen ostot	-450,5	-305,7	67,9 %	-474,9	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70,0	-46,8	66,8 %	-71,9	
Avustukset	-9,8	-6,1	62,6 %	-9,3	
Muut toimintakulut	-56,7	-38,7	68,4 %	-58,6	
Toimintakate	-891,7	-604,1	67,7 %	-931,1	
Valtion rahoitus	893,2	595,4	66,7 %	893,2	
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,3	1,4	-104,5 %	1,1	
Vuosikate	0,2	-7,3	***	-36,8	
Poistot ja arvonalentumiset	-24,8	-17,4	70,2 %	-24,7	
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden tulos	-24,6	-24,7	100,3 %	-61,6	
Poistoeron ja varausten muutos	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-24,6	-24,7	100,3 %	-61,6	

4 HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE

Hyvinvointikuntayhtymän sitovat tavoitteet talousarvio 2024

Tilanne 31.8.2024

Etenee suunnitellusti / valmis
Etenee, mutta on alle tavoitteen
Ongelmia / ei aloitettu
Ei mitattavissa / ei tietoa arviointihetkellä

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus

Tavoite	Mittari	Tilanne 31.8.2024	Kommentit
Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee.	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut:		
	- Avosairaanhoito, kiireetön hoito kohtuujassa, 14 vrk	82 %	Hoitoonpääsyn mittarointi muuttui syksyllä 2023 aiempaa vaativammaksi. Hoitoonpääsyä parannetaan useiden toimenpiteiden kautta.
	- Suun terveydenhuolto, kiireetön hoito kohtuujassa, 90 vrk	93 %	Hoitoonpääsyn mittarointi muuttui syksyllä 2023 aiempaa vaativammaksi. Hoitoonpääsy on jo selvästi parantunut, ja tämä kehitystyö jatkuu.
	- Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus 0 %	28 %	Leikkaustoiminta on jäänyt koronan jälkeen aiempaa alhaisemmalle tasolle henkilökuntavajeen vuoksi. Toimintoja on muutoin parannettu usein tavoin, mm. lisäämällä lyhytjälkihoitoisen tai polikliinisesti tehtävien leikkausten määrää. Lisätöitä ei ole pystytty nyt juuri tekemään. Toimintojen edistäminen muutoin jatkuu.
Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee	Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus:		
	- Palvelutarpeen arviointi 7 arkipäivän kuluessa - Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn 3 kk kuluessa, ympärivuorokautinen palveluasuminen - Terveystieteiden lakisääteiset hoitoonpääsyajat toteutuvat (kyllä/ei)	4 arkipäivää 29 vuorokautta ei toteudu	Terveystieteiden lakisääteiset hoitoonpääsyajat toteutuvat pääosin, mutta kuntoutuksen palveluissa lasten puheterapia ja lasten neuropsykologinen kuntoutus ylittävät hoitotakuun. Myös geriatrian poliklinikalla osalla asiakkaista hoitotakuu ylittyy. Geriatrian poliklinikalle on toteutettu auditointi ja sen perusteella poliklinikan toiminnan kehittäminen on aloitettu.

Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee	Perhe- ja sosiaalipalvelut: - Toimeentulotuen käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	99,2 %	Lastensuojeluilmoitukset ja hakemukset kasvaneet 12,2% viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, mikä tuo haasteita käsittelyaikojen toteutumiseen Sosiaalityön rekrytointihaasteet vaikuttavat toteumaan. Toimenpiteitä käynnistetty. Uusi toimintamalli otetaan käyttöön perhesosiaalityössä 16.9. alkaen Psykiatrien rekrytointihaasteista huolimatta hoitotakuuylitykset olleet yksittäisiä henkilöitä koskevia
	- Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	95,5 %	
	- Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 100 % 3kk aikana	56,9 %	
	- Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	89,9 %	
	- Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa vähintään 27,5 %	27,7 %	
	- Opiskeluhoollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 7 arkipäivän aikana	93,6 %	
	- Psykiatrian ensikäyntiä yli 180 päivää jonottaneiden osuus 0 %	0,6 %	
	- Nuorisopsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	4,0 %	
Pelastuslaitoksen toimintavalmius on vähintään palvelutasopäätöksen mukainen ja pelastustoimen palvelutaso on turvattu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti.	- Lastenpsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	4,8 %	
	Pelastustoimen palvelut: - I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	80 %	Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen täyttymisprosentit toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Ensimmäinen yksikön saavutettavuusaika-mittari jokaisessa riskiluokassa toteutui palvelutasopäätöksen mukaisesti.
	- II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	84 %	
	- III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	99 %	
Palveluiden järjestämistavat vastaavat todettuun palvelutarpeeseen. Palvelut on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.	Avosairaanhoidon digiklinikkakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin vähintään 13 %	17 %	
	Erikoissairaanhoidon elektiiivisten läheteiden määrä ei kasva	-4 %	
	Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:		
	- Kotona asuvien osuus vähintään 94 %	94,5 %	
	- Säännöllisen kotihoidon kattavuus enintään 10 %	8,8 %	
	- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus enintään 6 %	5,5 %	
	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-20 vuotiaiden osuus alle 1,6 % vastaavan ikäisestä väestöstä	1,7 %	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen kokonaismäärä tammi-elokuussa (713) on ollut viime vuoden vastaavaa ajankohtaa pienempi (724)
	Perhehoidon osuus kaikista hoitovuorokausista lastensuojelussa yli 45 %	46,0 %	

Hyvinvointialueen asiakaskokemustiedon keräämis-, hyödyntämis- ja seurantaprosessi on suunniteltu ja toimeenpantu.	Toteutuu / Ei toteudu		Asiakaskokemustiedon keräämiseen tarvittavan järjestelmän hankinta etenee suunnitellusti. Kilpailutus toteutettu ja neuvottelut valitun toimittajan kanssa yksityiskohdista käynnissä. Keräämis-, hyödyntämis-, ja seurantaprosessin suunnittelu käynnissä.
Palvelujen järjestämistapojen valinnat perustuvat tuotantotapojen analysointiin. Tuotantotapa-analyysi tehdään strategisista palvelukokonaisuuksista ja niistä palveluista, joissa tuotantotapojen systemaattinen arviointi on tarpeellista.	Toteutuneet tuotantotapa-analyysit toimialoitain. Tuotantotapa-analyysityökalu arvioidaan ja uudistetaan osana monituottajuusohjelman toimeenpanoa. Tuotantotapa-analyysi käytössä kaikilla toimialoilla / Tuotantotapa-analyysi käytössä osassa toimialoja / Tuotantotapa-analyysi ei käytössä toimialoilla	100 %	Kaikki toimialat kattava: Ajoneuvohallinnan TT-analyysi Aluehallituksen toimiala Logistiikkapalvelujen TT-analyysi Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus: Hartolan kotihoidon TT-analyysi Tukipalvelut: Ateriapalvelujen TT-analyysi, Työterveyshuollon TT-analyysi ja jatko-analyysi, Sanelunpurun TT-analyysi Perhe- ja sosiaalipalvelut: Vammaispalvelujen asumispalvelujen TT-analyysi Tuotantotapa-analyysin toimivuutta on arvioitu. Merkittävimmät kehittämiskohteet: toimialojen sitoutuminen analyysiprosessiin ja resursointi, tuotantotapa-analyysien taoudellisten vaikutusten arvioinnin kehittäminen. Talouden osuutta analyysien teossa on vahvistettu.

Saavutettu asema alan parhaana julkisena työpaikkana

Tavoite	Mittari	Tilanne 31.8.2024	Kommentit
Henkilöstöohjelman ensimmäisen vaiheen toimenpiteet käytössä ja toisen vaiheen toimenpiteet toimeenpanossa.	Suunnitelma laadittu ja hyväksytty sekä toimeenpano käynnissä	Toteutuu	Henkilöstöohjelma etenee suunnitelman mukaisesti
	Pitovoima, NPS mittarointi, suosittelem > 70 % henkilöstöstä		Mitä kuuluu kysely käynnistyy 21.10.24 ja työfiilis 1/25
	Säännölliset työtyytyväisyyskyselyt, työtyytyväisyys > 7		Mitä kuuluu kysely käynnistyy 21.10.24 ja työfiilis 1/25
	Väkinäisen henkilöstön vaihtuvuus < 7 % Sairauspoissaolopäivien lukumäärä/henkilötyövuosi < 20 kalenteripäivää	4,28 % 19,7	

Luottamuksen avulla rakennettu, sujuva yhteistyö kuntien, yhteisöjen ja valtionhallinnon kanssa asukkaiden parhaaksi

Tavoite	Mittari	Tilanne 31.8.2024	Kommentit
Mekanismi kunta-, yritys ja yhdistysyhteistyöhön on käynnistetty (kuntatapaamiset, koulutus, lautakunnat ym.)	Rakenteet ja mallit olemassa ja kuvattu (kyllä/ei)		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, osallisuutta ja yhdyspintatyötä tukevat rakenteet ja kumppanuudet.	Neuvottelukuntien sekä keskeisten teemakohtaisten yhdyspintaverkostojen tavoitteet asetettu ja vastuutahot nimetty. Lautakunnat ja vaikuttamistoimielimet tuottavat päätösasioiden valmistelua tukevia esityksiä ja lausuntoja (kyllä/ei).		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä osallisuuden vahvistamista suunnitellaan, toteutetaan, johdetaan tiedolla ja seurataan hyvinvointialueen toimialoilla ja alueellisessa yhteistyössä.	Hyte-standardit luotu ja hyväksytty Alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportointi tehty ja osallisuusohjelman toteutus käynnistetty.		

Kestävän kehityksen edistäminen

Tavoite	Mittari	Tilanne 31.8.2024	Kommentit
Ympäristöohjelman toteuttaminen suunnitelmallisesti.	Ympäristöohjelma auditoitu vuoden 2024 aikana / Sertifikaatti saavutettu / Ympäristö-ohjelman toteuttaminen suunnitelman mukaisesti		Auditointi marraskuussa 2024. Ympäristöohjelman toteuttamista seurataan kahdesti vuodessa ja etenee voimavarojen mukaan toimialueilla ja yksiköissä.
Kestävän kehityksen raportointi käytössä.	Kestävän kehityksen raportointi rakennettu ja käytössä		Ensimmäinen versio raportoinnista olemassa ja toinen kehittämisvaihe aloitetaan pian.
Kestävän kehityksen osaamisen kasvattaminen hyvinvointialueella.	Nimetty "kestävän ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon" tukihenkilöt tulosyksiköihin. Tukihenkilöt toimivat verkostona.		Ympäristökumppaneita tulosyksiköissä 24 kpl ja verkostotapaamiset. Koko henkilöstölle koulutus PÄTEVÄssä.

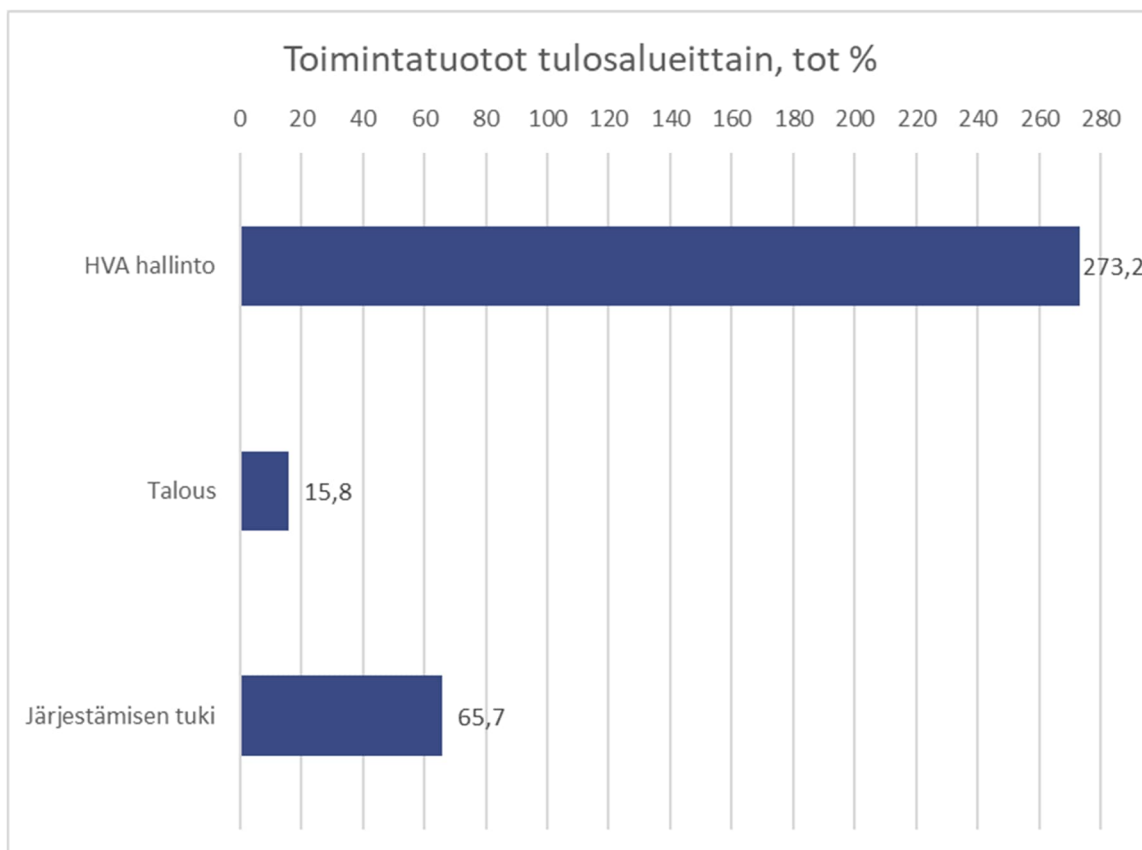
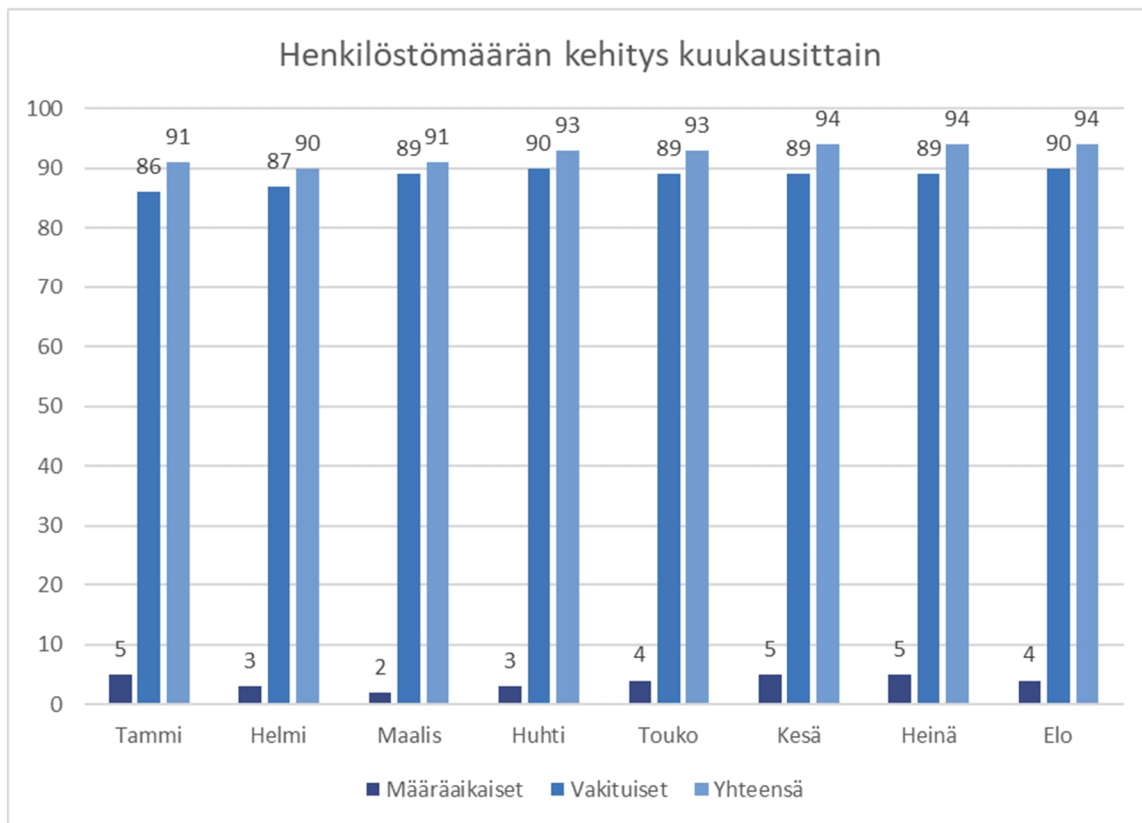
5 TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET

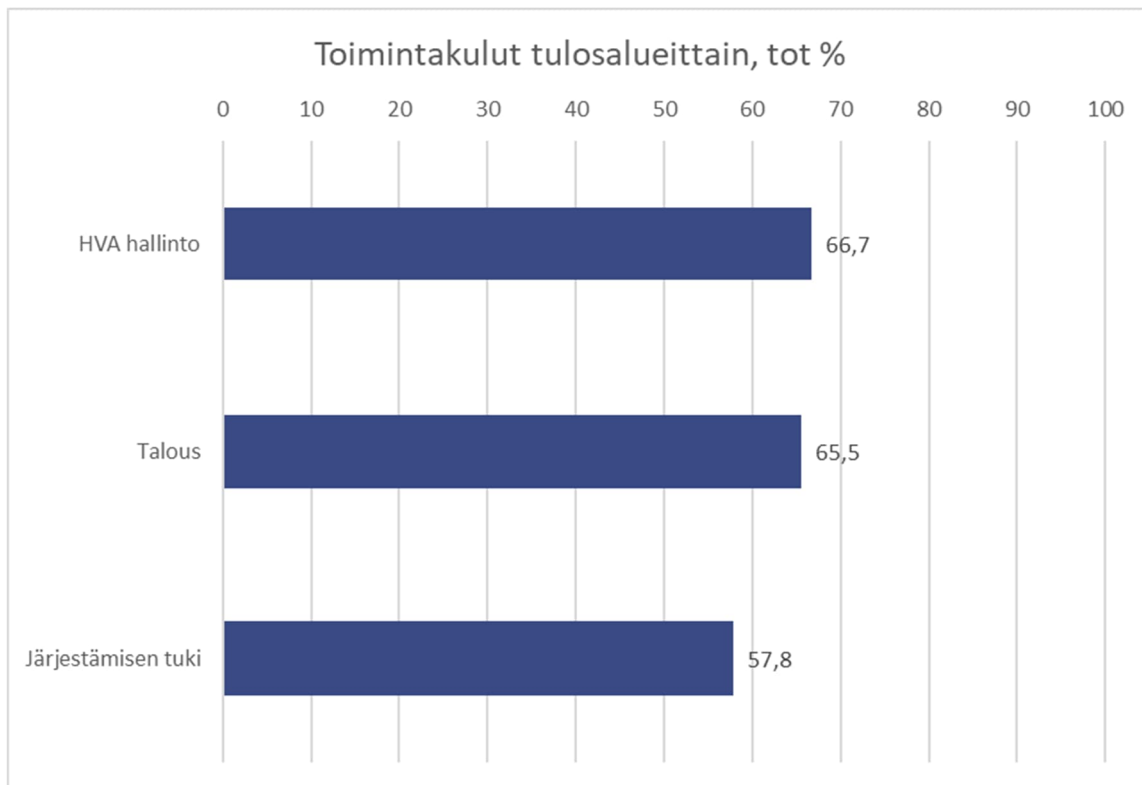
5.1 Aluehallituksen toimiala

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	280	367	130,9 %
Myyntituotot	155	361	233,0 %
Maksutuotot	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	125	5	4,3 %
Toimintakulut	-16 972	-10 607	62,5 %
Henkilöstökulut	-7 567	-4 700	62,1 %
Palvelujen ostot	-8 312	-5 016	60,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-214	-107	49,8 %
Avustukset	-450	-390	86,6 %
Muut toimintakulut	-429	-395	92,1 %
Toimintakate	-16 692	-10 240	61,3 %
Valtion rahoitus	893 226	595 435	66,7 %
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 320	1 412	-107,0 %
Vuosikate	875 214	586 607	67,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	875 214	586 607	67,0 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio	Kum tot 08-2024	Tot %
HVA hallinto	18,5	11,3	61,3
Talous	44,2	28,3	64,1
Järjestämisen tuki	32,5	20,0	61,6

Aluehallitus, toimialajohtajan katsaus

Aluehallituksen toimialan tulosenuste on noin 3,0 miljoonaa euroa talousarviota parempi, josta 2,5 miljoonaa euroa rahoituserien ansiosta. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,5 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Toimintatuottojen ennakoitaan toteutuvan 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä, samoin toimintakulujen ennakoitaan toteutuvan 0,8 miljoonaa euroa alle talousarvion. Aluehallituksen toimialan talouden suunnitellut tasapainottamistoimenpiteet ovat toteutumassa varsin hyvin, ennusteen ja tavoitteen välinen ero on vain 44 tuhatta euroa.

Toimialan tulosalueet hallinto, talous ja järjestämisen tuki ovat toimineet normaalisti tukien demokraattista päätöksentekomallia sekä toimialoja niiden palvelujen järjestämistehtävissään. Lisäksi tulosalueet ovat vastanneet talouden ja hallinnon palveluprosessien toimimisesta sekä niihin liittyvien ohjeistuksien laatimisesta.

Hyvinvointialueen toinen omavalvonnan osavuosikatsaus, joka sisältää palvelustrategian vuosi-arvion on valmistunut. Osana sosiaali- ja potilasasiamiesten vuosiselvitystä oli annettu toimialoille kehittämissuhteita, joiden toimeenpanosta raportoidaan uudessa omavalvonnan katsauksessa

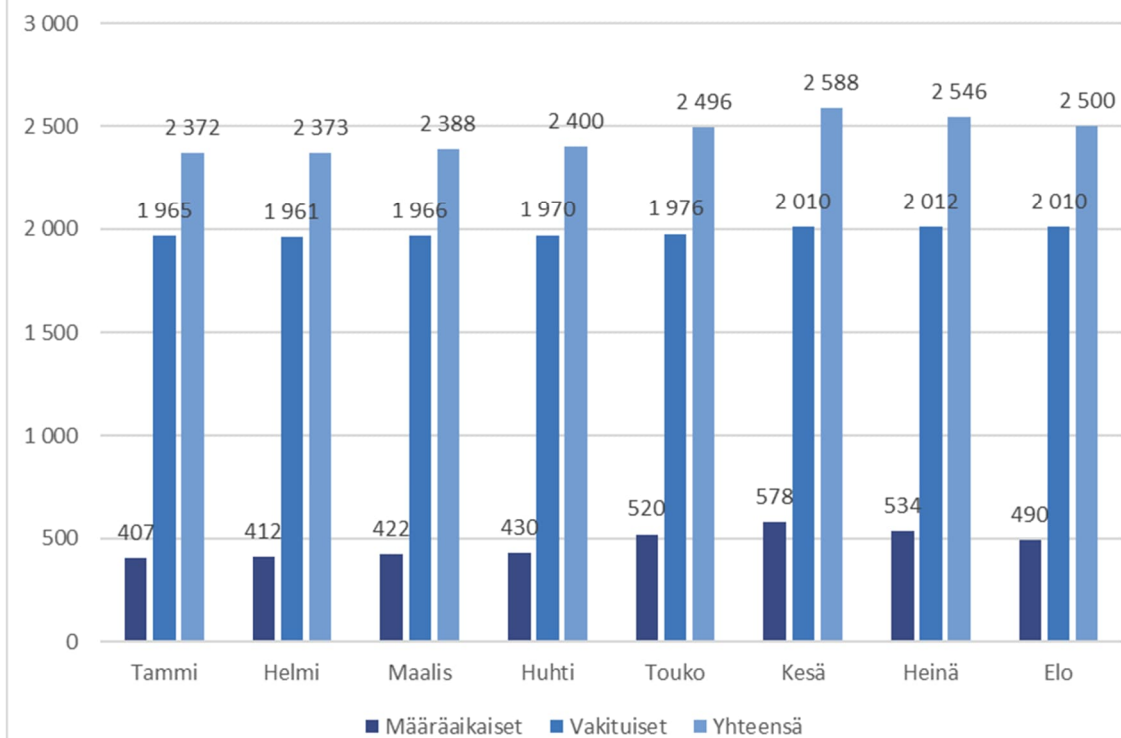
5.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	47 623	32 003	67,2 %
Myyntituotot	19 337	12 518	64,7 %
Maksutuotot	24 329	16 972	69,8 %
Tuet ja avustukset	3 170	2 029	64,0 %
Muut toimintatuotot	787	485	61,6 %
Toimintakulut	-359 067	-237 637	66,2 %
Henkilöstökulut	-156 556	-101 738	65,0 %
Palvelujen ostot	-147 591	-98 715	66,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 332	-34 941	68,1 %
Avustukset	-190	-24	12,5 %
Muut toimintakulut	-3 399	-2 220	65,3 %
Toimintakate	-311 444	-205 634	66,0 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-1	
Vuosikate	-311 444	-205 636	66,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 689	-3 811	67,0 %
Tilikauden tulos	-317 133	-209 446	66,0 %

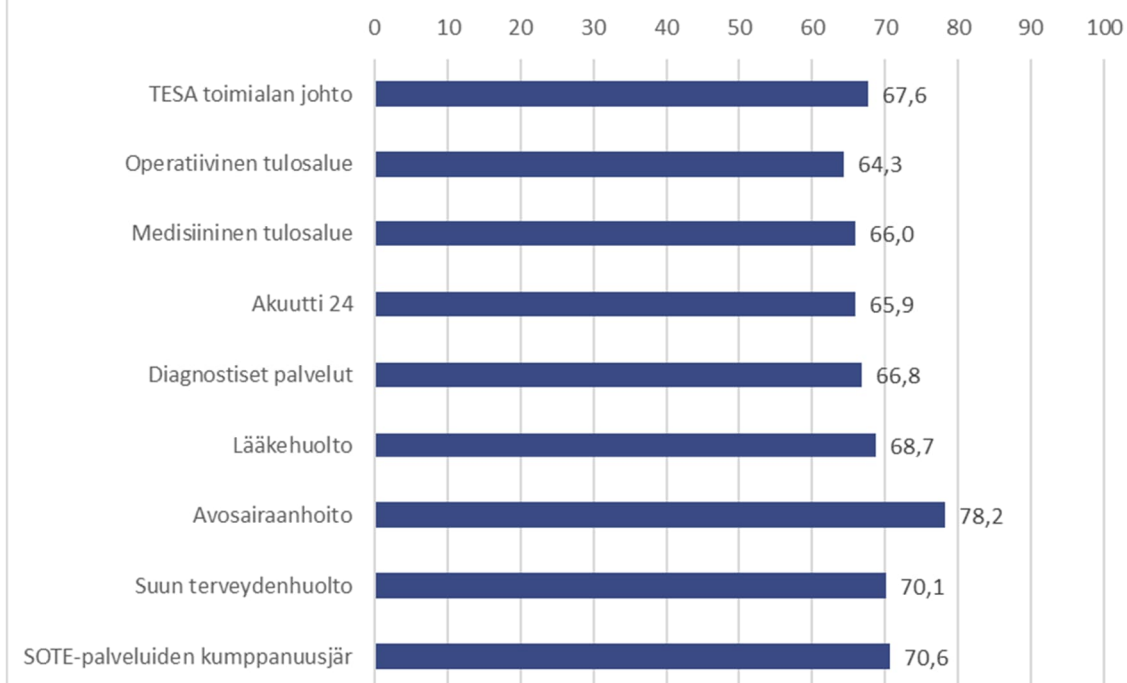
HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 08-2024		Tot %
TESA toimialan johto	7,1	5,3	74,4
Operatiivinen tulosalue	877,4	604,3	68,9
Medisiininen tulosalue	386,3	252,6	65,4
Akuutti 24	390,5	296,8	76,0
Diagnostiset palvelut	112,3	72,5	64,6
Lääkehuolto	53,1	33,4	63,0
Avosairaanhoito	166,0	113,1	68,2
Suun terveydenhuolto	110,9	74,1	66,8
SOTE-palveluiden kumppanuusjär	8,2	2,3	28,2

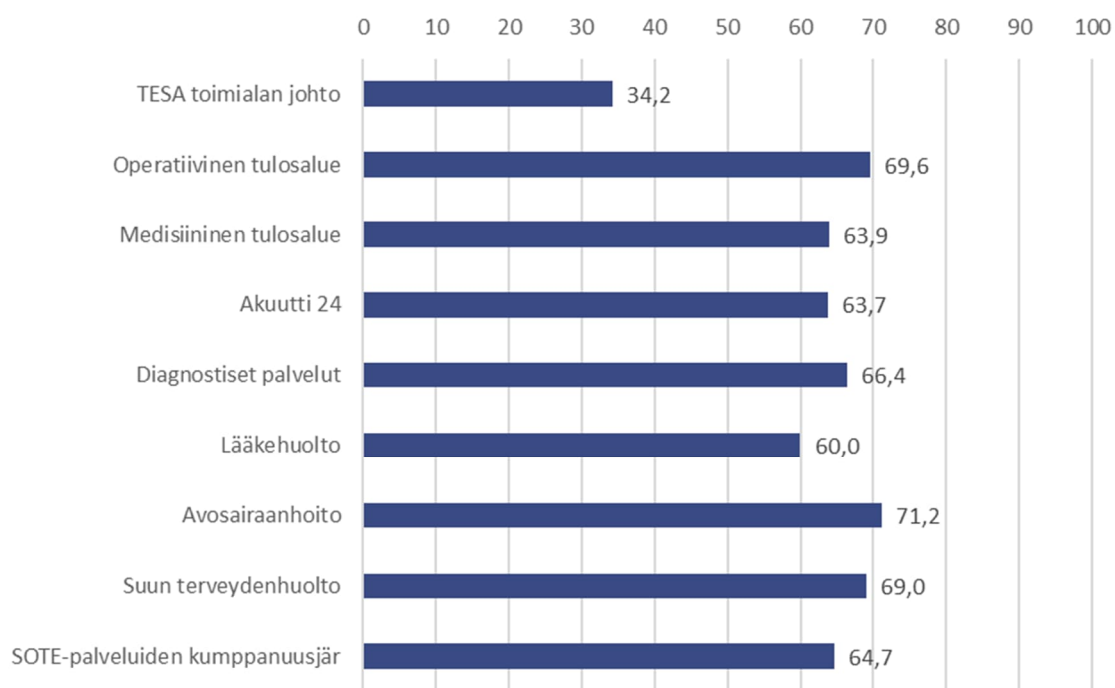
Henkilöstömäärän kehitys kuukausittain

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	TA2024	Toteuma 2024	Toteuma-%	Laskennallinen TA:n toteuma-% *
Tuotannon volyymit				
Avosairaanhoito				
Käynnit	360 800	222 087	 61,6 %	64,4 %
Etäasiointi	277 900	195 851	 70,5 %	64,7 %
Konsultaatiot	129 500	86 770	 67,0 %	65,5 %
Suun terveydenhuolto				
Suuhygienisti- ja hammashoitajakontaktit	69 200	45 769	 66,1 %	67,4 %
Hammaslääkärikontaktit	127 700	92 126	 72,1 %	65,2 %
Erikoissairaanhoito				
Hoitojaksot	31 900	19 182	 60,1 %	65,7 %
Kontaktit, somatiikka	315 700	215 999	 68,4 %	65,3 %
Akuutti 24				
Päivystyskäynnit	65 100	41 562	 63,8 %	67,7 %
Päivystysapu 116117 -puhelut	77 000	46 995	 61,0 %	66,7 %
Kotisairaalan kontaktit	22 500	14 096	 62,6 %	67,6 %

* Laskennallinen TA:n toteuma-% laskettu historiatietojen perusteella

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	2024		
Muut tunnusluvut	Tavoite		Toteuma
Paljon palveluita käyttävien määrän vähentäminen			
Avosairaanhoito, yli 10 käyntiä / vuosi	-10 %		2 %
ESH-vuodeosastohoito, yli 3 ennakoimatonta hoitojaksoa / vuosi	-10 %		-21 %
Akuutti24, päivystys, yli 6 käyntiä / vuosi	-10 %		-16 %
ESH-poliklinikat, yli 10 käyntiä (ei sarjahoito) / vuosi	-10 %		0 %
Vuodeosastojen keskimääräinen nettokuormitus	82,5 - 87,5%		86,0 %
Keskimääräinen hoitoaika hoitojaksolla	< 3,0		3,3
Akuutti24, päivystys, potilaiden läpimenoaika alle 4 tunnissa	60 %		56 %
Ensihoito, päivystykseen kuljetettavien potilaiden määrä / v (kansalaistehtävät)	< 15 000		8 563
DRG-pistetuottavuus (vertailu edellisvuoteen)	2 % kasvu		*
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet	Tavoite		
Avosairaanhoito, kiireetön hoito kohtuujassa, 14 vrk	100 %		82 %
Suun terveydenhuolto, kiireetön hoito kohtuujassa, 90 vrk	100 %		93 %
Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus	0 %		28 %
Avosairaanhoidon digiklinikkakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin	≥ 13%		17 %
Erikoissairaanhoidon elektiivisten läheteiden määrä	≤ edellisvuonna		- 4 %

* Teknisten ongelmien vuoksi DRG-pistetuottavuutta ei voida raportoida

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, toimialajohtajan katsaus

Toimintatuotot ovat toteutuneet alkuvuonna suunnitellun mukaisesti. Maksutuottojen ennustetaan toteutuvan hieman talousarviota korkeampina ja toimintatuottojen kokonaisuus toteutunee 0,2 M€ talousarviota suurempana. Myös palvelujen myynti muille hyvinvointialueille on toteutunut hieman suunniteltua tasoa korkeampana mm. synnytysten aiempaa korkeamman määrän vuoksi.

Toimialalla on jatkettu tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamista, ja niiden tuottamien säästöjen arvioidaan toteutuvan suunniteltua tasoa korkeampina. Tasapainottamistoimenpiteillä on pystytty vähentämään merkittävästi esimerkiksi laboratoriopalveluiden, lääkkeiden, lisätöiden sekä ulkopuolisten ostojen kustannuksia. Toimenpiteiden kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan tämän vuoden osalta 7,1 M€.

Tasapainottamistoimenpiteistä huolimatta toimialan toimintakuluihin ennustetaan 11,2 miljoonan euron ylityspainetta. Merkittävin ylityspaine kohdistuu palvelujen ostoihin ja erityisesti asiakaspalvelujen ostojen kasvuun yliopistosairaaloista. Toisaalta palvelujen ostojen ylityspainetta pienentävät työvoiman vuokrauksen arvioitua pienempi käyttö.

Henkilöstökulujen ylityspaineet kohdistuvat erilliskorvauksiin sekä määräaikaisen henkilöstön palkkakustannuksiin. Vakituisten henkilöstön palkat jäävät selvästi alle budjetoidun tason. Tarvikekustannuksissa hoitotarvikkeiden kustannukset ovat kasvaneet edellisvuodesta ja ylittävät talousarviotason.

Alkuvuonna operatiivisella tulosalueella oli poliklinisiä kontakteja 6 % enemmän kuin talousarviossa (4 % enemmän kuin edellisvuonna). DRG-hoitojaksoja on toteutunut 7 % alle talousarviotason (6 % alle edellisvuoden kertymän), joka on seurausta vuodeosastohoitoa vaativien leikkausten vähenemisestä. Poliklinista kirurgiaa on kehitetty, jonka seurauksena poliklinikoilla toteutettuja toimenpiteitä on tehty elokuun loppuun mennessä n. 240 kpl enemmän kuin edellisvuonna. Toiminnan muutokset näkyvät osaltaan myös tilattujen kuvantamistutkimusten kappalemäärissä, jotka ovat vähentyneet 2 %. Leikkauksia ei ole enää juuri tehty lisätöinä.

Medisiinisellä tulosalueella poliklinisia kontakteja oli alkuvuonna 4 % talousarviota enemmän, ja nousua oli 1 % vuoteen 2023 nähden. Poliklinista toimintaa kyettiin tehostamaan, sillä toimintalukujen nousu toteutui, vaikka lääkäreistä oli vajetta. DRG-jaksokertymä toteutui 12 % alle talousarviotason, mikä liittyy osin osastojen hoitajavajeeseen. Tämä ei kuitenkaan juuri vaikuttanut hoitotakuun toteutumiseen, sillä osastohoitoa vaativat potilaat saatiin lähes poikkeuksetta sijoitettua vuodepaikoille tai kotisairaalaan. Osastojen kuormitusasteet ovat kuluvan vuoden aikana palautuneet maltillisemmalle tasolle loppuvuoden 2023 korkeista lukemista. Vuodeosastojen parantunut kuormitustilanne heijastuu osaltaan myös yhteispäivystyksen läpimenoaikaan. Alkuvuonna alle 4 tunnin läpimenoaika on toteutunut 56 % potilaista (tavoite 60 %). Elokuussa toteuma on 56 %. Kotisairaalan lisääntyvä käyttö ja muu palvelurakenteen keventäminen ovat keskeisiä kehitystrendejä vuodeosastohoidon vähentämiseksi vastaamaan tulevaisuudessa käytettävissä olevaa henkilökunnan määrää.

Erikoissairaanhoitoon tulleiden läheteiden määrä on vähentynyt viime vuodesta (-4 %). Läheteiden käsittely toteutui hyvin hoitotakuussa. Polikliniset ensikäynnit toteutuivat useimmilla poliklinikoilla hyvin hoitotakuussa, mutta etenkin kirurgialla ja sisätaudeilla osa potilaista joutui odottamaan liian pitkään. Osa potilaista on joutunut odottamaan erikoissairaanhoidon kiireetöntä hoitoa yli hoitotakuun. Erityisesti leikkaushoitoa odottavien, hoitotakuun ylittäneiden määrä kasvoi kesälomakauden seurauksena, joskin määrä kääntyi jo elokuun aikana laskuun.

Akuutti24 -tulosalueella yhteispäivystyksen käyntimäärät olivat 5 % alle talousarvion. Vuodesta 2019 alkaen fyysiset käynnit yhteispäivystyksessä ovat vähentyneet noin 40 % aktiivisen kehittämistyön tuloksena. Kuvantamisen ja laboratoriotutkimusten käyttö on vähentynyt. Potilaita ohjataan ja hoidetaan yhä enemmän puhelimitse ja kotikäynnein. Kotisairaalan toiminta on laajentunut. Ensihoidon tehtävät ovat

vähentyneet. Ambulanssilla on tuotu alkuvuonna 11 % vähemmän potilaita kuin edellisvuonna. Obduktiossa vainajien säilytysajat ovat pidentyneet viime vuosina ja uutta kylmätilaa on otettu käyttöön.

Diagnostiset palvelut on tuottanut alkuvuonna noin 97 000 tutkimusta. Kokonaistutkimusmäärä on laskenut edellisvuoteen nähden noin 6 %. Viipalekuvausten määrä on jo pitkään noussut kestävämmällä tavalla. Toimialalla on kannustettu vähentämään tutkimuksia, joilla ei ole juuri vaikuttavuutta eli joiden tekeminen ei oletettavasti vaikuta potilaan diagnostiikkaan ja hoitoon. Tietokonekuvausten määrä vähentyi alkuvuonna 6 % verrattuna vuoteen 2023. Magneettikuvausten määrä nousi 2 % eli vähemmän kuin erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien määrä. Ultraäänikuvausten määrä väheni 4 %. Erikoislääkäriavajeen vuoksi on etenkin kuvantamisessa jouduttu käyttämään ostopalveluita. Lausuntojen tekeminen soveltuu hyvin myös etätyöhön.

Lääkehuollon tulosalueen suoritelvut kuten lääkevalmistuserät ja solunsalpaajien toimitusrivit olivat maltillisesti edellisvuotta alhaisemmalla tasolla. Laajentuneen älylääkekaappitoiminnan myötä lääkehuollolla on yhä suurempi rooli osastojen lääkevarastojen ylläpidossa.

Merkittävä osa perusterveydenhuollon vastaanottopalveluista tuotettiin pitkäkestoisiin sopimuksiin perustuvien kumppanuusjärjestelyiden kautta. Harjun terveys tuotti avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja perustason mielenterveyspalvelut Lahden, Hartolan, Iitin ja Kärkölen asukkaille. Terveystalo puolestaan vastasi Sysmän kunnan peruspalveluiden kokonaisulkoistuksesta sekä Orimattilan avosairaanhoidon toiminnasta 31.5.2024 saakka. Orimattilan alueen avosairaanhoito siirtyi osaksi omaa toimintaa 1.6.2024 alkaen. Muiden kuntien osalta avosairaanhoito ja suun terveydenhuolto olivat hyvinvointialueen omana tuotantona.

Avosairaanhoidossa on jatkunut moniammatillisen tiimimallin kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen koko alueella. Käyntimäärät ovat alkuvuonna toteutuneet 4 % alle asetetun talousarvion. Digi-klinikan käyttö on alkuvuonna ollut 17 % avosairaanhoidon fyysisiin kontakteihin nähden. Avosairaanhoidon 14 vrk kiireetön hoitoon pääsy toteutui 82 %:lla hoitoon hakeutuneista potilaista.

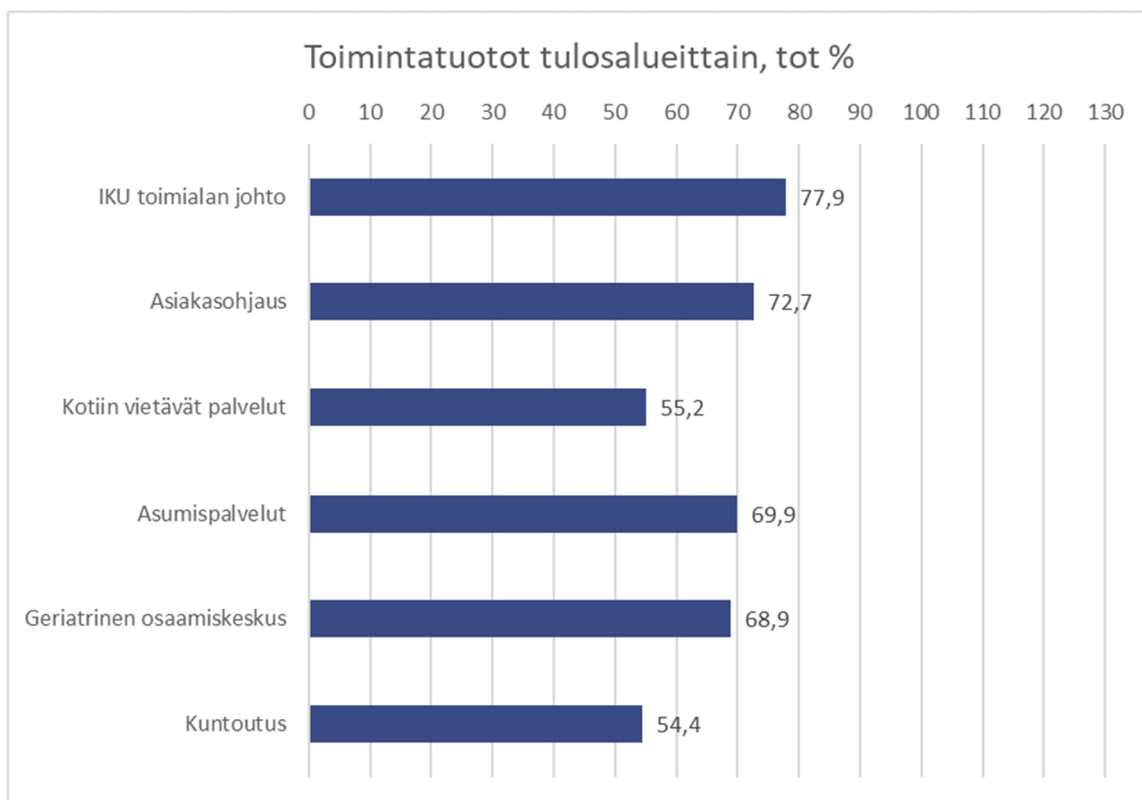
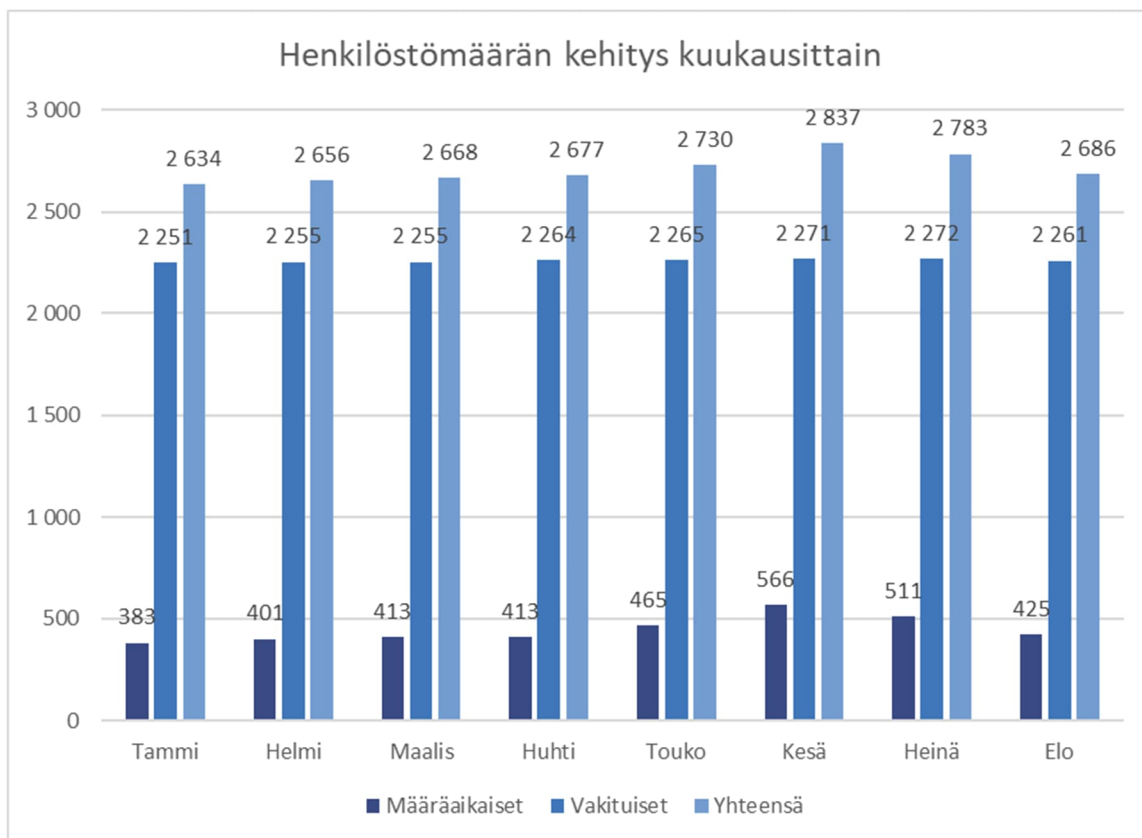
Suun terveydenhuollon vastaanottokäyntejä on alkuvuonna ollut 7 % enemmän kuin edellisvuonna. Hoitopolkuja on kehitetty edelleen yhdessä muiden tulosalueiden kanssa. Kiireettömään hoitoon hakeutuneiden potilaiden osalta 93 % sai vastaanottoajan 90 vuorokauden sisällä.

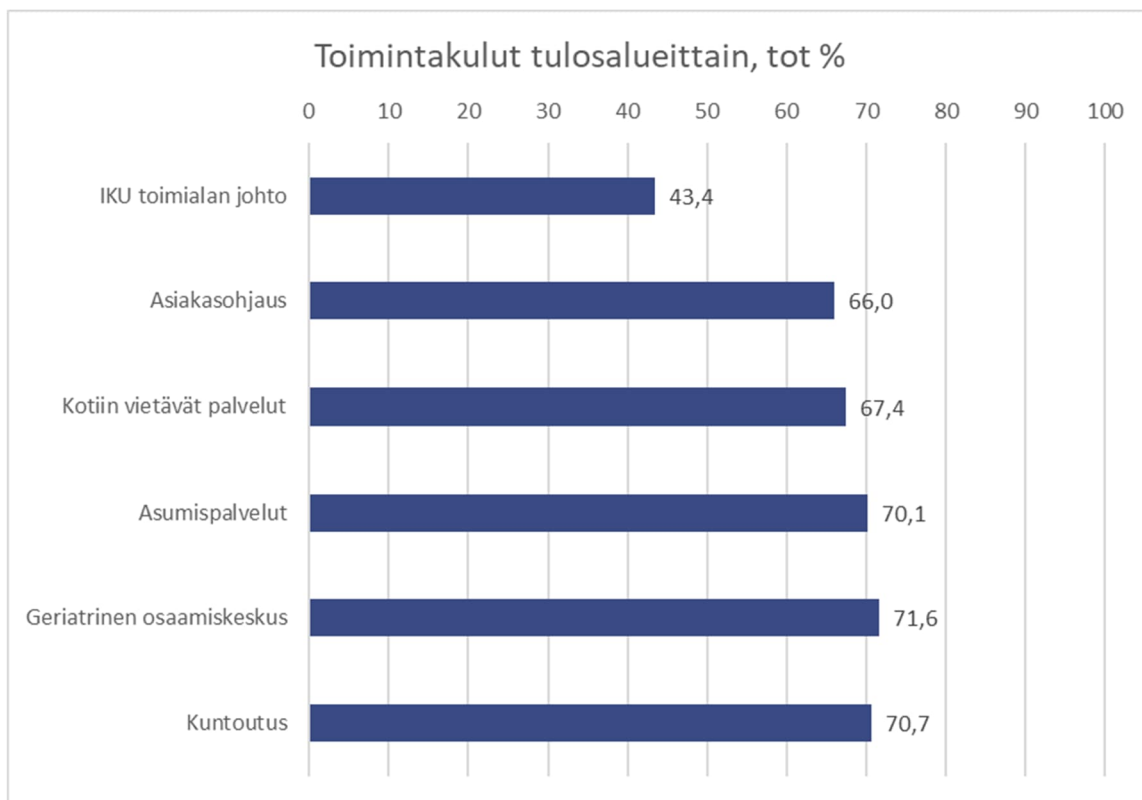
5.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	53 748	36 680	68,2 %
Myyntituotot	4 008	3 129	78,1 %
Maksutuotot	43 433	29 109	67,0 %
Tuet ja avustukset	0	202	0,0 %
Muut toimintatuotot	6 307	4 240	67,2 %
Toimintakulut	-260 725	-177 408	68,0 %
Henkilöstökulut	-124 596	-85 508	68,6 %
Palvelujen ostot	-119 795	-81 055	67,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 056	-5 107	72,4 %
Avustukset	-4 150	-2 239	54,0 %
Muut toimintakulut	-5 128	-3 499	68,2 %
Toimintakate	-206 977	-140 728	68,0 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-5	0,0 %
Vuosikate	-206 977	-140 733	68,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-215	-26	12,0 %
Tilikauden tulos	-207 192	-140 758	67,9 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 08-2024		Tot %
IKU toimialan johto	2,0	1,3	66,7
Asiakasohjaus	94,5	63,6	67,3
Kotiin vietävät palvelut	765,7	493,1	64,4
Asumispalvelut	812,7	598,7	73,7
Geriatrinen osaamiskeskus	337,5	230,0	68,1
Kuntoutus	369,1	241,9	65,6

laskennallinen TA:n toteumaprosentti 66,7 %

Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toiminta	TA2024	Toteuma 2024	Toteuma- %
Tuotannon volyymit			
Asiakasohjauksen käynnit	14 100	 11 925	84,6 %
Kotihoidon käynnit *)	2 360 000	 1 548 295	65,6 %
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asumispäivät *)	664 000	 441 915	66,6 %
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät	97 600	 60 302	61,8 %
Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet	25 000	 14 286	57,1 %
Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet	13 400	 7 649	57,1 %
Kuntoutuksen käyntisuoritteet	191 000	 123 317	64,6 %
Muut tunnusluvut			
Kotihoidon välitön asiakastyöaika, lähihoitajat	58,0 %	 55,1 %	
Asumispalveluyksiköiden käyttöaste, ympärivrk palveluasuminen	95,0 %	 95,9 %	
Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika	alle 17 vrk	 16,7	
Kotiutukseen päätyvien hoitajaksojen osuus	71,0 %	 69,6 %	
Kuntoutuksen käyntisuoritteet / nettotyöpanos	836	 787	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Palvelutarpeen arviointi	alle 7 arkipvää	 4,0	
Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn, ympärivuorokautinen palveluasuminen	alle 90 vrk	 29	
Terveystieteiden lakisääteiset hoitopääsyajat toteutuvat	kyllä/ei	 ei	
Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:			
Kotona asuvien osuus	vähintään 94 %	 94,5 %	
Säännöllisen kotihoidon kattavuus	enintään 10 %	 8,8 %	
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus	enintään 6 %	 5,5 %	

*) sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja muut palveluntuottajat

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, toimialajohtajan katsaus

Toimialan toimintatuottojen ennustetaan ylittävän 1,9 miljoonalla eurolla talousarvion ja vastaavasti toimintakulujen ennustetaan ylittävän 8,8 miljoonalla eurolla. Toimintakatteen arvioidaan ylittävän 6,9 miljoonalla eurolla. Vuoden aikana toimialalla on kertynyt asiakasmaksu- ja vuokratuottoja budjetoitua enemmän. Toimintakulujen osalta ylityspainetta tuo henkilöstökulujen kasvu ja palkankorotukset, ollen 4,5 miljoonaa euroa korkeammat mitä talousarviossa on varaamaa. Palvelujen ostojen ennustetaan myös ylittävän merkittävästi (4,2 M€), mikä johtuu ensisijaisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen hinnankorotuksesta vuodelle 2024, mihin ei talousarvion laadintavaiheessa pystytty varautumaan. Henkilöstöresurssien saatavuuden varmistaminen näkyy palveluiden ostoissa työvoiman vuokrauksena ja omalle henkilökunnalle maksettavina erilliskorvauksina luoden painetta kustannuksien hillintään. Toimialalla on saatu vähennettyä merkittävästi erilliskorvauksia ja henkilöstövuokrausta vuoden 2024 aikana. Henkilöstölle maksettavat hälytysrahat ja muut korvaukset ovat ensimmäisen kvartaalin aikana olleet 878 166 euroa. Väestön ikääntymisestä ja palvelutarpeen kasvusta johtuen apuvälinen palvelujen kustannukset ylittyvät.

Asiakasohjauksessa palvelutarpeen arviointi toteutuu hyvin ja palvelutarpeen arviointiin pääsyaika on 4 arkipäivää. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa seurataan palvelujen saatavuutta vireillepanosta palveluun pääsyyn. Ympärivuorokautiseen palveluasumiseen asiakas pääsee keskimäärin 29 vuorokaudessa, kun lakisääteisesti aika tulee olla alle 90 vuorokautta. Tämän osalta tavoite täyttyy erittäin hyvin. Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit toteutuvat suunnitellusti. Kotona asuvien yli 75 vuotta täyttäneiden osuus on 94,5 %, säännöllisen kotihoidon kattavuus on 8,8 % ja ympärivuorokautisen palveluasumien osuus 5,5 %. Omaishoidon tuen kattavuus on alhainen, ollen 1,5 %. Asumispalvelujen ostot ylittyvät merkittävästi johtuen siitä, että talousarviossa ei ole pystytty varautumaan riittävästi palvelun hinnankorotukseen ja palvelutarpeen kasvuun. Asiakasohjaukselle asetetut sopeuttamistoimet, kuten asiakassegmentointi ja tilapäisen tehostetun kotihoidon toimenpiteet toteutuvat suunnitellusti. Tulosalueella on otettu käyttöön kustannustyökalu ja se on saanut huomiota laajalti kansallisessa vaikuttavuusseminaarissa. Palveluneuvonnan kilpailutus toteutui onnistuneesti. Etsivästä vanhustyöstä on myös saatu paljon positiivista palautetta. Tulosalueella on myös kehitetty sisäisiä toimintamalleja vuoden aikana.

Asumispalveluissa oman palvelutuotannon osalta mitoitukset, 0,65 hoitajaa / asiakas, ovat toteutuneet hyvin. Käyttöaste yksiköissä on ollut 95,9 % tavoitteen ollessa 95 %. Tyhjiä paikkoja omassa palvelutuotannossa elokuussa oli 5 paikkaa johtuen remonteista ja henkilöstövajeesta yhdessä yksikössä. Asumispalveluille asetetut sopeuttamistoimet arvioidaan toteutuvan osittain. Asumispalvelujen osalta voidaan todeta, että omavalvonnan ja RAI arvioinnin perusteella asukkaiden itsemääräämisoikeus ja osallisuuden kokeminen on hyvällä tasolla. Arvioinnin perusteella hoitosuunnitelmat ovat kehittyneet ja NHG:n laatu- ja vaikuttavuusvertailussa on tapahtunut merkittävää parannusta aktiivisuuden, sosiaalisuuden ja elämänlaadun sekä kliinisen hoidon ja hoivan laadun osalta.

Kotiin vietävissä palveluissa (oma palvelutuotanto), säännöllisen kotihoidon asiakasmäärät ovat laskeneet vuoden aikana. Myös parityöskentelyn muodossa tehtävät käynnit ovat laskeneet. Erilliskorvausten käyttö on myös vähentynyt vuoden aikana selvästi. Työvoiman vuokrausta on edelleen jatkettu Temporen kautta, koska sijaistarve on pääosin siirretty hoidettavaksi sitä kautta taloudellisista syistä. Kotihoidon lähihoitajien välitön asiakastyö jää alle tavoitteen ollen 55,1 %, tavoitteen ollessa 58 %. Toimenpiteisiin asian korjaamiseksi on ryhdytty. Kotiin vietävien palvelujen sopeuttamistoimet toteutuvat osittain. Ostohoitajien määrän vähennys toteutuu suunnitellusti, erilliskorvausten käytön vähennys toteutuu, työnjaon tehostaminen ja asiakasaikojen tarkennus toteutuu osittain. Sairaanhoitajien ilta - ja viikonlopputöiden väheneminen toteutuu osittain. Kaikki filippiiniläiset oppisopimusopiskelijat ovat siirtyneet kokoaikaiseen työpanokseen ja tämä tavoite toteutuu. Lääkeautomaatteja on 32 %:lla säännöllisen kotihoidon asiakkaista ja kuvapuhelinpalvelua käyttää 7 % säännöllisen kotihoidon asiakkaista. Tulosalueella on tehty tähän asti 10 aluehallintoviraston työsuojelukäyntiä ja niissä ei ole tullut esiin sellaisia poikkeamia, joihin pitäisi tehdä

korjaavia toimenpiteitä. Kirjaamisen auditoinnissa tulosalue sai hyvät arviot. Myös teknologiamyönteisyys ja -osaaminen on huomion arvoista.

Geriatrisessa osaamiskeskuksessa perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät eivät toteudu arvioidun mukaisesti, koska osastojen kuormitus on ollut tavanomaista vähäisempää. Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet jäävät alle tavoitteen. Geriatrian poliklinikkaan tehtiin keväällä auditointi ja sen perusteella toimintaa muokataan ja tehostetaan vuoden 2024 aikana. Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet eivät toteudu suunnitellusti. Toiminnassa on kustannusten kasvun takia ylityökielto, mutta asiakkaiden lääkäripalvelut hoituvat asianmukaisesti. Keskimääräinen hoitoaika osastoilla on lyhyempi, ollen 16,7 vuorokautta. Tavoite toteutuu erinomaisesti. Kotiutukseen päättäneiden hoitajaksojen osuus jää hieman tavoitteesta, ollen 69,6 %, tavoitteen ollessa 71 %. Osastojen kuormitus on ollut maltillinen kahden ensimmäisen kvartaalin aikana. Geriatrisen osaamiskeskuksen sopeuttamistoimet toteutuvat osittain. Orimattilan toisen osaston sulkeminen ja Kuntoutussairaala Jalmarin käyttöasteen nosto toteutui suunnitellusti. Tämä toimenpide ei vähentänyt sairaalakapasiteettia. Perusterveydenhuollon ostopalvelujen vähentäminen toteutunee lähes suunnitellusti. Geriatrian poliklinikan toiminnan tehostaminen toteutuu suunnitellusti. Vain erilliskorvausten käytön vähentäminen ei välttämättä toteudu suunnitelman mukaisesti. Tulosalueella kilpailutettiin yksityisen kotihoidon lääkäripalvelut ja kilpailun tuloksena saatiin kustannuksiltaan hyvä sopimus. Terveys- ja sairaanhoitopalvelut -toimialan kanssa yhteistyönä toteutettava palliatiivinen keskus on toiminnaltaan todettu hyväksi (HUS arviointi). Kokonaisvaltainen geriatrinen arviointi CGA etenee erinomaisesti tulosalueella.

Kuntoutuksen tulosalueella kuntoutusosastojen hoitopäivät jäävät alle tavoitteen. Syynä henkilöstön saatavuudesta johtuvat neljän paikan sulut ortopedisellä kuntoutusosastolla. Lisäksi alkuvuonna osastojen kuormitus on ollut maltillinen. Toimenpiteitä paikkojen avaamiseen ei ole tehty, koska osastot ovat toistaiseksi pystyneet vastaamaan palvelutarpeeseen. Kuntoutuksen avopalvelujen käyntisuoritteet toteutuvat lähes suunnitellusti. Kotikuntoutuksessa tehtiin keväällä toiminnan tarkempi analysointi. Toimintaa seurataan aktiivisesti ja resursseja allokoidaan osin uudelleen.

Hoitoon pääsy toteutuu pääsääntöisesti palveluissa hyvin ja lakisääteisessä ajassa. Kuitenkin lasten puheterapiassa osa lapsista joutuu odottamaan yli hoitotakuun määräajan. Hoitotakuun ylittää myös lasten neuropsykologinen kuntoutus. Erikoissairaanhoidossa fysiatrian/ kuntoutustutkimusyksikön palveluihin pääsee määräajassa. Tulosalueella pystytään tuottamaan alueen asukkaiden kuntoutuspalvelut suhteellisen oikea-aikaisesti ja tuotantokapasiteetti on riittävä. Henkilöstö on joutanut ja tuottanut palvelut laadukkaasti, vaikka sijaisia ja henkilöstöä on vähennetty. Tulosalueella on myös oltu aktiivisia toiminnan ja prosessien kehittämisessä.

Henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurinta kotiin vietävissä palveluissa ja asumispalveluissa. Päättäneitä palvelussuhteita toimialalla oli 126. Terveysperusteiset poissaolot ovat suurimmat kotiin vietävissä palveluissa, 32,9 kalenteripäivää / henkilötyövuosi ja asumispalveluissa 25,3 kalenteripäivää / henkilötyövuosi. Toimialalla terveysperusteisten poissaolojen määrä on keskiarvallisesti 25,8 kalenteripäivää / henkilötyövuosi. Terveysperusteisia poissaoloja päivinä on kertynyt 42 099 ja poissaoloja terveysperusteisesti on ollut 2 233 henkilöllä. Merkitsevä on se, että ikäryhmässä 20–24-vuotiaat, terveysperusteiset poissaolot ovat erittäin korkeat, ollen elokuussa 32,5 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden.

Toimialan suurimmat taloudelliset riskit liittyvät asiakaspalvelujen ostoihin ja siellä ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannusten kasvuun. Muut merkittävät riskit ovat henkilöstökulujen kasvu ja palkankorotukset, mitkä liittyvät sopimuksiin ja palkkaharmonisaatioon. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaoloihin liittyvät riskit ovat merkittäviä. Toimenpiteet sairauspoissaoloihin liittyen ovat työn alla.

Toimialalla työstetään aluevaltuuston keväällä 2023 hyväksymän ikääntyneiden palvelujen järjestämissuunnitelman toimenpiteitä. Kehityskärkien mukaisten asioiden kehittäminen etenee suunnitellusti. Yhteisöllisen asumisen paikkoja on saatu kasvatettua vähitellen, mutta suunnitelmallisesti

mm. kumppanuusmallin mukaisesti. Myös henkilöstöohjelman edistäminen tulosalueilla etenee suunnitellusti.

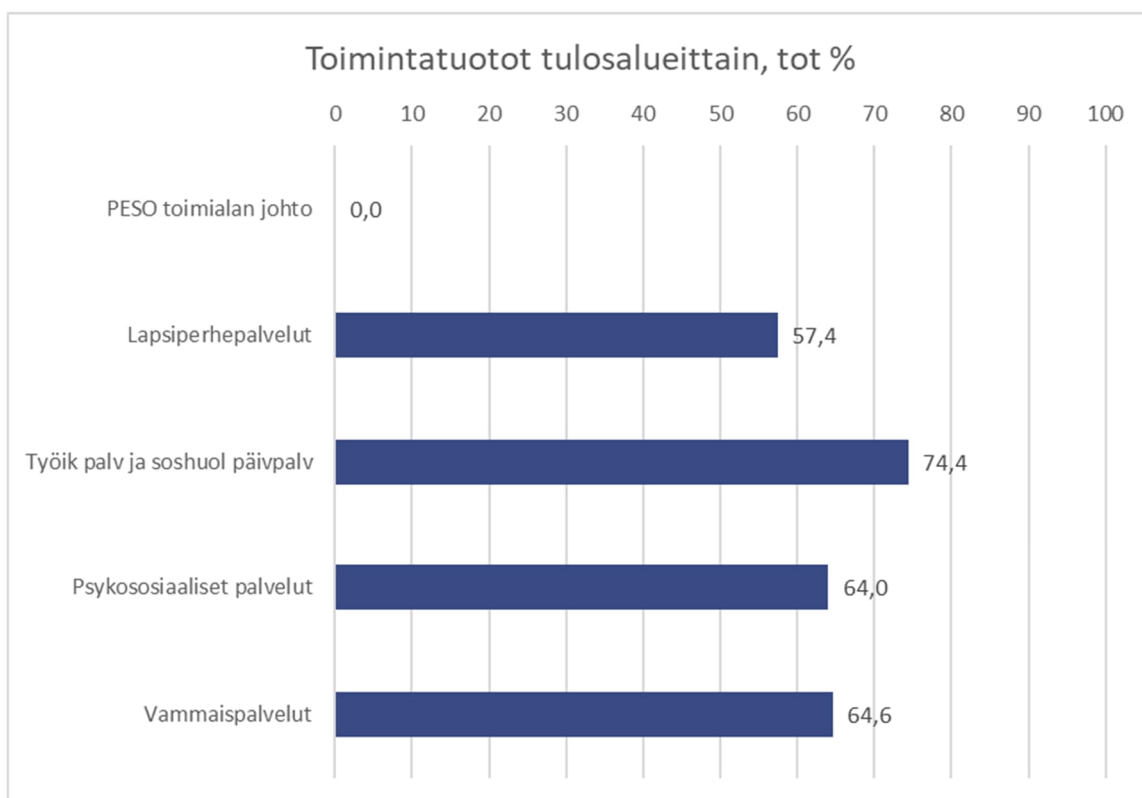
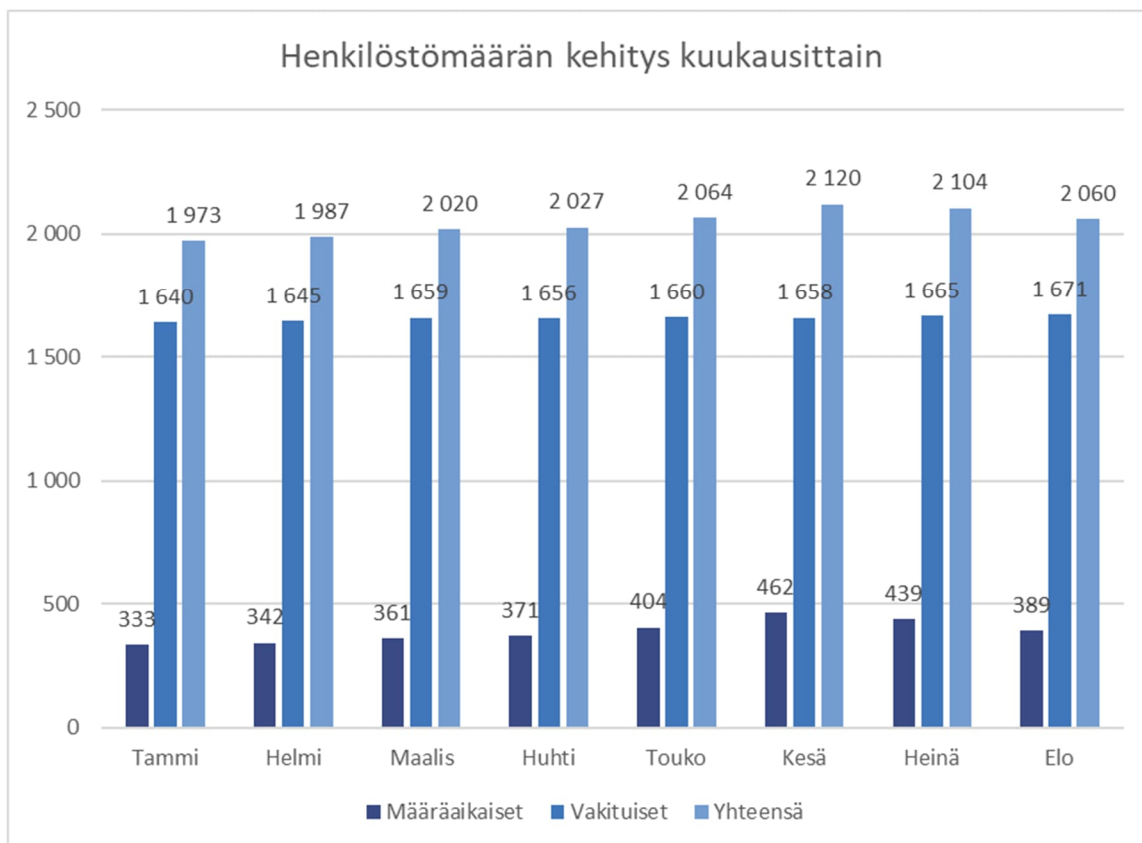
Omaan ja ostopalvelutoimintaan tehtyjä omavalvontakäyntejä toimialalla oli yhteensä 83, joista on raportoitu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle tarkastuskertomuksilla. Omaan toimintaan tehtiin yhteensä 38 ja ostopalveluihin 45 käyntiä.

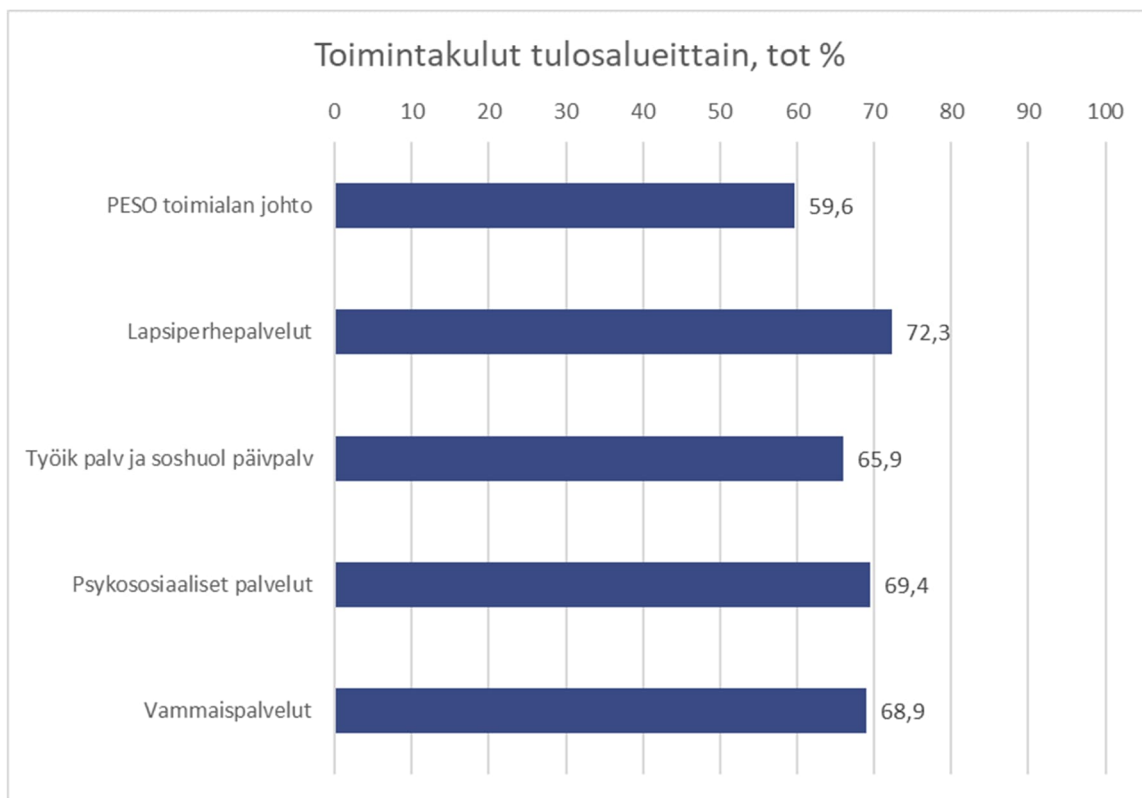
5.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	22 181	14 229	64,2 %
Myyntituotot	8 295	5 220	62,9 %
Maksutuotot	9 967	6 437	64,6 %
Tuet ja avustukset	608	282	46,4 %
Muut toimintatuotot	3 311	2 290	69,2 %
Toimintakulut	-229 545	-160 620	70,0 %
Henkilöstökulut	-108 098	-70 279	65,0 %
Palvelujen ostot	-112 777	-84 577	75,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 662	-1 543	58,0 %
Avustukset	-4 866	-3 264	67,1 %
Muut toimintakulut	-1 142	-957	83,8 %
Toimintakate	-207 364	-146 390	70,6 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	6	0,0 %
Vuosikate	-207 364	-146 385	70,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-227	-144	63,4 %
Tilikauden tulos	-207 591	-146 529	70,6 %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 08-2024		Tot %
PESO toimialan johto	9,4	6,5	69,0
Lapsiperhepalvelut	635,4	401,6	63,2
Työik palv ja soshuol päiväpalv	225,2	141,9	63,0
Psykososiaaliset palvelut	413,6	263,3	63,7
Vammaispalvelut	635,3	423,8	66,7

laskennallinen TA:n toteumaprosentti 66,7 %

Perhe- ja sosiaalipalveluiden toiminta	TA2024	Toteuma 2024	Toteuma %
Oman tuotannon laskutusvolyymit			
Perhe- ja sosiaalipalveluiden käynnit ja sähköinen asiointi			
Lapsiperhepalvelut	224 053	131 326	58,6 %
Sähköisen asioinnin osuus	6 %	4 %	
Työikäisten palvelut	56 350	42 538	75,5 %
Sähköisen asioinnin osuus	10 %	11 %	
Psykososiaaliset palvelut	133 983	84 495	63,1 %
Sähköisen asioinnin osuus (pth + sos)	1 %	6 %	
Vammaispalvelut	41 512	23 578	56,8 %
Sähköisen asioinnin osuus	6 %	9 %	
Perhe- ja sosiaalipalveluiden asumis-, hoito- ja toimintapäivät			
Lapsiperhepalvelut	13 870	8 015	57,8 %
Työikäisten palvelut	42 560	39 049	91,8 %
Psykososiaaliset palvelut	19 450	12 660	65,1 %
Vammaispalvelut	201 212	140 301	69,7 %
Oman- ja ostopalvelutuotannon laskutusvolyymit			
Psykiatrian käynnit (esh)	129 101	80 436	62,3 %
Psykiatrian hoitopäivät (esh)	32 400	20 950	64,7 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	67 000	35 330	52,7 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten (0-20 v.) hoitopäivät lastensuojelussa	175 970	123 502	70,2 %
Vammaispalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	193 314	125 273	64,8 %
Muut tunnusluvut			
Psykiatrian vuodeosastojen kuormitus (%)	93 % - 96 %	88,0 %	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Toimeentulotuen käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	99,2 %	
Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	95,5 %	
Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 3kk aikana	100 %	56,9 %	
Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	89,9 %	
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	≥ 27,5 %	27,7 %	
Opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 7 arkipäivän aikana	100 %	93,6 %	
Psykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,6 %	
Nuorisopsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	4,0 %	
Lastenpsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	4,8 %	
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-20 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	< 1,6 %	1,7 %	
Perhehoidon osuus kaikista hoitovuorokausista lastensuojelussa	> 45 %	46,0 %	

Perhe- ja sosiaalipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Toimialan tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan 17,7 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Toimintatuotot toteutuvat talousarvion mukaisesti. Toimintakulujen arvioidaan ylittyvän 17,7 miljoonaa euroa. Suurimmat ylitykset ovat asiakaspalveluiden ostoissa (16,1 M€) ja työvoiman vuokrauksessa (1,9 M€). Ostopalvelujen hintojen merkittävä nousu erityisesti lastensuojelun sijaishuollossa, mielenterveys- ja päihdeasumisessa sekä vammaisten asumisessa on talousarviovalmistelussa tunnistettuna ylitysriskinä realisoitunut. Asiakaspalvelujen ostojen ylitystä kasvatti myös kalliiden laitospalvelujen tarve. Rekrytointihaasteet lisäsivät työvoiman vuokraustarvetta. Toimialan sopeutustoimenpiteet ovat käynnissä. Tämänhetkinen arvio on, etteivät vuodelle 2024 suunnitellut sopeutukset toteudu täysimääräisesti. Uusien säästökohteiden etsimistä jatketaan.

Omavalvonnan kehittämistyö jatkui toimialalla. Omavalvontasuunnitelmat on laadittu toimintayksiköille ja seuraavassa vaiheessa käynnistyy suunnitelmien itsearviointi. Sosiaalihuollon Kanta-projekti eteni ja sosiaalipalveluissa kirjatut asiakastiedot ovat olleet asiakkaiden katseltavissa OmaKannassa keväästä alkaen. Opiskeluhuollon kuraattorit ja psykologit siirtyivät sosiaali- ja terveysLifeCaren käyttäjiksi 1.8.2024 alkaen. Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen, kansallisten sosiaalihuollon kirjaamisohjeiden jalkautus sekä rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen jatkui. Valmiussuunnittelua jatkettiin tammikuussa pidetyn evakuoitokeskuksen perustamista koskevan harjoituksen jälkeen. Eteläisen yhteistyöalueen (YTA) yhteistyötä ja sen rakennetta suunniteltiin kevään 2024 aikana erityisesti sosiaalihuollon osalta.

Lapsiperhepalveluissa jatkettiin palvelurakenteen muutostyötä. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toimeenpano käynnistyi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon resursseja vahvistettiin. Alueellisen neuvolasuunnitelman päivittäminen käynnistyi. Suunnitelma esitetään aluevaltuuston hyväksyttäväksi joulukuun aluevaltuustossa. Maksuttoman ehkäisyn järjestäminen jatkui vakiinnuttamisrahalla. Perhesosiaalityön selvityksen pohjalta käynnistettiin kehittämistyö, jonka lopputuloksena palvelutarpeen arviointityö ja suunnitelmallinen työ päätettiin eriyttää 16.9. alkaen. Palvelutarpeen arviointitiimin vahvistamisella ja toiminnan uudelleenorganisoinnilla pyritään saamaan lastensuojelun määrääjat lain edellyttämälle tasolle, mikä tehostaa myös oikea-aikaisen tuen järjestämistä. Alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyö ja alaikäisten perustason mielenterveyspalvelujen palvelumallin uudistamistyö jatkui yhteistyössä alaikäisten psykiatrian kanssa. Uusi palvelumalli otetaan käyttöön 1.10. alkaen. Alkuvuoden aikana tehtiin 5.477 lastensuojeluilmoitusta ja hakemusta. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 12,2 %. Vireille tulleista asioista 95,5 % käsiteltiin 7 arkipäivän aikana. Palvelutarpeen arviointiin johtaneista lastensuojeluilmoituksista 56,9 % käsiteltiin 0–7 arkipäivän aikana. Palvelutakuun toteutumiseen vaikutti erityisesti sosiaalityöntekijöiden rekrytointihaasteet ja vaihtuvuus. Alueellisen opiskeluhuollon suunnitelman toimeenpano käynnistyi vuoden alussa. Kuraattorien tai psykologin kanssa keskusteluista 93,6 % toteutui 7 arkipäivän aikana. Alueellisen neuvolasuunnitelman päivittäminen käynnistyi. Lastensuojelun sijaishuollon palveluja koskeva uusi sopimuskausi alkoi. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä (713) oli viime vuoden vastaavaa ajankohtaa hieman pienempi. Laitoshoidon hoitopäivien määrä oli vuoden 2023 tasolla. Laitoshoidon osuus hoitopäivistä kuitenkin kasvoi ja oli tammi-elokuussa 44 %.

Työikäisten ja sosiaalihuollon päivystyspalvelut-tulosalueen toimintaan sisältyy monenlaisia muutospaineita. Asiakkaiden tuen tarpeet ovat moninaistuneet. Kansallinen TE-uudistus on parhaillaan valmistelussa ja uudet työllisyysalueet aloittavat toiminnan 1.1.2025 alkaen. Alaikäisten maahanmuuttajien perheryhmäkotitoiminnan järjestäminen käynnistyi ja kilpailutettu perheryhmäkoti aloitti toiminnan kesäkuussa. Työikäisten ja sosiaalihuollon päivystyspalveluissa käynnistettiin sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan sekä asunnottomien palvelujen kehittämissuunnitelmien valmistelu. Päiväkeskustoiminnan hanke (Tuulensuoja) jatkuu vuoden 2024 loppuun. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaana oli 977 henkilöä (=palvelun piirissä alkuvuonna). Sosiaalisessa kuntoutuksessa oli yhteensä 474 asiakasta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea sai yhteensä 1.483 kotitaloutta, joka oli 7,6 % pienempi kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2023. Toimeentulotukihakemuksista 99,2

% käsiteltiin 7 arkipäivän kuluessa. Toimeentulotuen soveltamisohjeet tarkistettiin. Lakisääteisen toimeentulotuen alueellinen neuvottelukunta jatkoi toimintaansa. Sosiaalista luottoa on myönnetty 56 luottoa 31.8.2024 mennessä. Nuorten aikuisten palvelujen kehittämistyö jatkui osana Kestävän kasvun (RRP) hanketta. Sosiaalipäivystyksen käynnit (7.707) kasvoivat 8,1 % edellisen vuoden vastaavaan verrattuna. Yhteistyötä tehtiin etsivää ja jalkautuvaa päihdetyötä toteuttavan Helsingin diakonissalaitoksen Tukialus-hankkeen kanssa.

Psykososiaalisissa palveluissa hoitotakuun toteutumisessa oli vähäisiä haasteita psykiatrian erikoisaloilla. Alaikäisten terapiajonojen purkaminen jatkui henkilöstön lisätyönä ja jonon purkuun kohdennettiin myös ilmiöpohjaisen budjetoinnin resursseja. Kaikilla psykiatrian erikoisaloilla oli läheteitä vähemmän edellisen vuoden vastaavaan verrattuna (psykiatria -6,4 %, lastenpsykiatria -12,7 % ja nuorisopsykiatria -17,3 %). Psykiatrian käynnit (oma+osto) olivat 7,3 % pienemmät. Psykiatrian osastojen paikkamäärä on ollut 1.8.2024 alkaen yhteensä 48 ja omat osastot toimivat akuuttiosastoina. Oikeuspsykiatrisessa hoidossa oli elokuussa yhteensä 15 potilasta. Psykiatrian erikoisalojen erikoislääkäri työvoiman vuokraus kilpailutettiin. Hoitotyön tukemiseksi ja lääkäreiden työmäärän vähentämiseksi on kehitetty eri ammattiryhmien työnjakoa ja tehtäviä psykiatrialla. Lasten- ja nuorisopsykiatria on mukana alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyössä. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen asumispalvelujen ympärivuorokautisessa asumispalvelussa oli elokuussa 155 asiakasta ja yhteisöllisessä asumisessa 190 asiakasta. Oman mielenterveyskuntoutujille suunnatun asumispalveluyksikön suunnittelu jatkui ja yksikön vuokrasopimuksen kilpailutus käynnistyi osana valmistelua. Kotiin vietävien miepä-palvelujen asiakasmäärä kasvoi 9,7 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Vammaispalveluissa jatkettiin kehittämissuunnitelman toimeenpanoa. Toimeenpano on osa valmistautumista 1.1.2025 voimaan tulevaan uuteen vammaispalvelulakiin. Vammaisten asumisen ja päiväaikaisen toiminnan puitesopimukset tulivat voimaan 1.3.2024 alkaen. Päiväaikaisen toiminnan ja asumispalvelujen palvelusetelin päivitettyt sääntökirjat ja palvelusetelihinnat tulivat voimaan 1.6. alkaen. Vammaisten päiväaikaisen toiminnan kannustusrahan uudet perusteet ja määrät tulivat voimaan 1.5.2024 alkaen. Salpakankaan palvelukodin uudisrakentamiskohde valmistui elokuussa. Vammaispalvelujen ympärivuorokautisessa asumispalvelussa oli alkuvuoden aikana 705 asiakasta ja ei-ylävuorokautisessa asumispalvelussa 168 asiakasta. Tuetusti asuvia oli 201 asiakasta. Henkilökohtaisen avun asiakasmäärä on kasvanut (1,9 %) ja asiakkaita oli tammi-elokuussa yhteensä 757. Vpl-kuljetuspalveluasiakkaita oli 3.370 ja alle 65-vuotiaita omaishoidontuen saajia 382.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön toiminta on jatkunut suunnitelman mukaisesti. Yhdyspintaneuvottelukunta käsiteli ikääntymisen, sivistystoimen ja lapsiperhepalvelujen yhdyspintoja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteinen vuosineuvottelu järjestettiin 29.8. Yhteistyö järjestöjen kanssa jatkui. Ruoka-apu-hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti. Valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu aloitettiin. Hyte-tietojohdamisen kokonaisuuden kehittämiseen liittyen tehtiin diabeteksen ehkäisyyn sekä alkoholin riskikäytön ja lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen liittyviä tietotuotteita sekä alueellista hyte-tietotuotetta. Lisäksi suunniteltiin jatkohanke työpöydän valmistumiseksi. Laadittiin yhdessä Yhdyspintatoimintamallit-hankkeen kanssa palvelutarjottimen toteutusmallien vertailu. Ehkäisevässä työssä tuettiin Audit-C-toiminnan kehittämistä ja toimeenpanoa sekä ikääntyneiden kokeman lähisuhdeväkivallan tunnistamista ja puheeksi ottoa. Ongelmapelaamisen haittojen ehkäisyn kehittämis-yhteistyötä valmisteltiin LAB:n, Tampereen yliopiston ja Ehyt ry:n kanssa. Osallistuttiin Osallisuusjohtaminen osaksi hyvinvointijohtamista -kehittämiskokonaisuuden valmisteluun. StopDia ja Tulppa -toimintamallit sekä uniterveyden tukemisen toimintamalli jatkuivat sote-keskuksissa RRP-hankkeen tuella. Yhteistyötä PHLU:n ja kuntien kanssa liikuntaneuvonnan toteuttamisessa ja kirjaamisessa jatkettiin. Arkeen voimaa -toimintaan suunniteltiin kolme ryhmää syksyille ja geneerisen ryhmätoiminnan jatkon suunnittelussa arvioitiin Finger-mallia. IKINÄ -iäkkäiden kaatumisten ehkäisyn, terveyden ja toimintakyvyn edistämisen 10-vuotisseminaari suunniteltiin marraskuulle.

Rekrytointivaikeudet näkyivät alkuvuoden aikana toimialan kaikilla tulosalueilla ja heijastuvat kielteisesti palvelutuotannon toteutumiseen ja rakennemuutostyön toteutumiseen. Rekrytointihaasteet ja henkilöstön vaihtuvuus kuormittivat myös merkittävästi olemassa olevaa henkilöstöä. Osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa valmisteltiin ja käynnistettiin toimenpiteitä toimialakohtaisille kehittämisen kärjille tulosaluekohtaisen kehittämisen ohella. Toimenpiteitä käynnistettiin rekrytointihaasteiden helpottamiseksi. Työperusteiset poissaolot olivat 18,1 kalenteripäivää/htv. Toimialan henkilöstö- ja kehittämissuunnitelma laadittiin. Henkilöstön rekrytointihaasteiden ja työssäjaksamisen ohella merkittävimmät riskit liittyivät toimitilakysymyksiin sekä lainsäädäntö- ja kehittämishankkeiden toimeenpanoon. Muutostyö oli haasteellista tilanteessa, jossa asiakasmäärät kasvoivat ja asiakkaiden tarpeet moninaistuivat. Talouden ennustamiseen sisältyy edelleen haasteita. Viiveet laskutuksessa ja erityisesti lastensuojelun korvausvastuut vaikeuttivat talouden ennustamista. Merkittävä taloudellinen riski on myös se, mikäli alueelle sijoitetut muiden hyvinvointialueiden asiakkaat ryhtyvät muuttamaan kotikuntiaan Päijät-Hämeeseen. Ostopalvelujen hintojen nousu tuo huomattavia lisäkuluja vuodelle 2024.

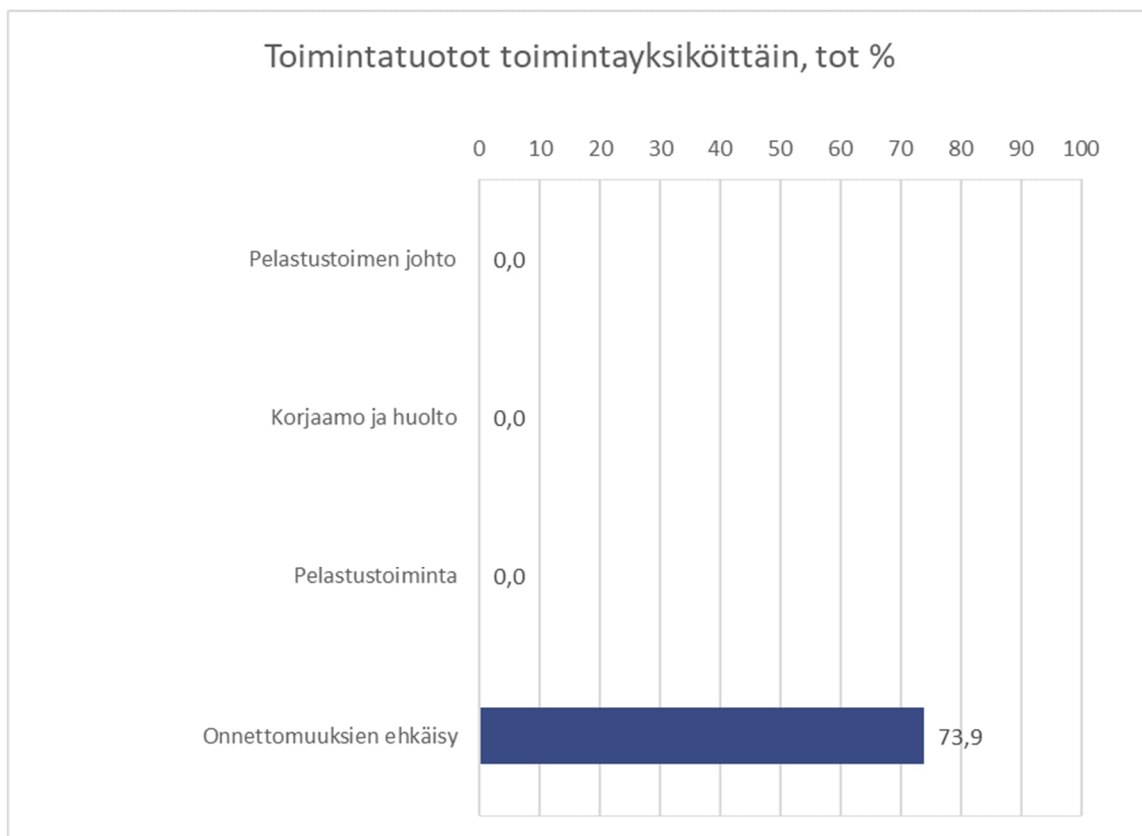
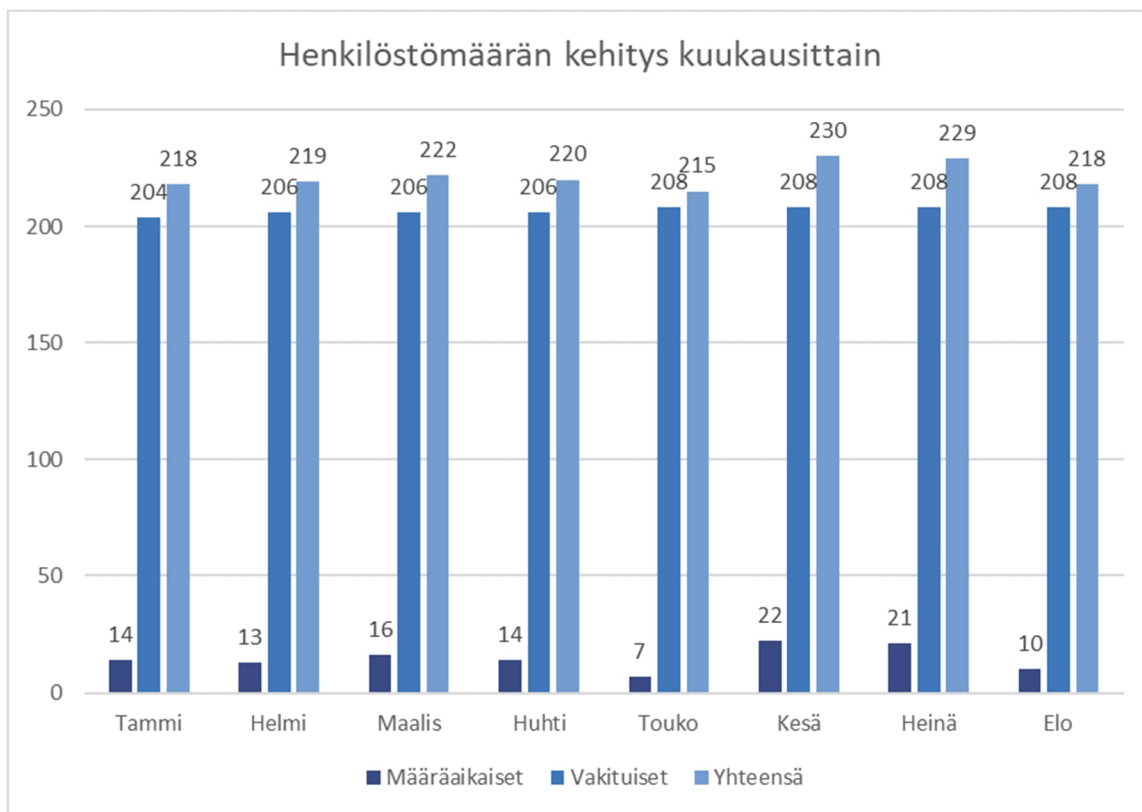
5.5 Pelastustoimen palvelut

Tuloslaskelma 1 000 €

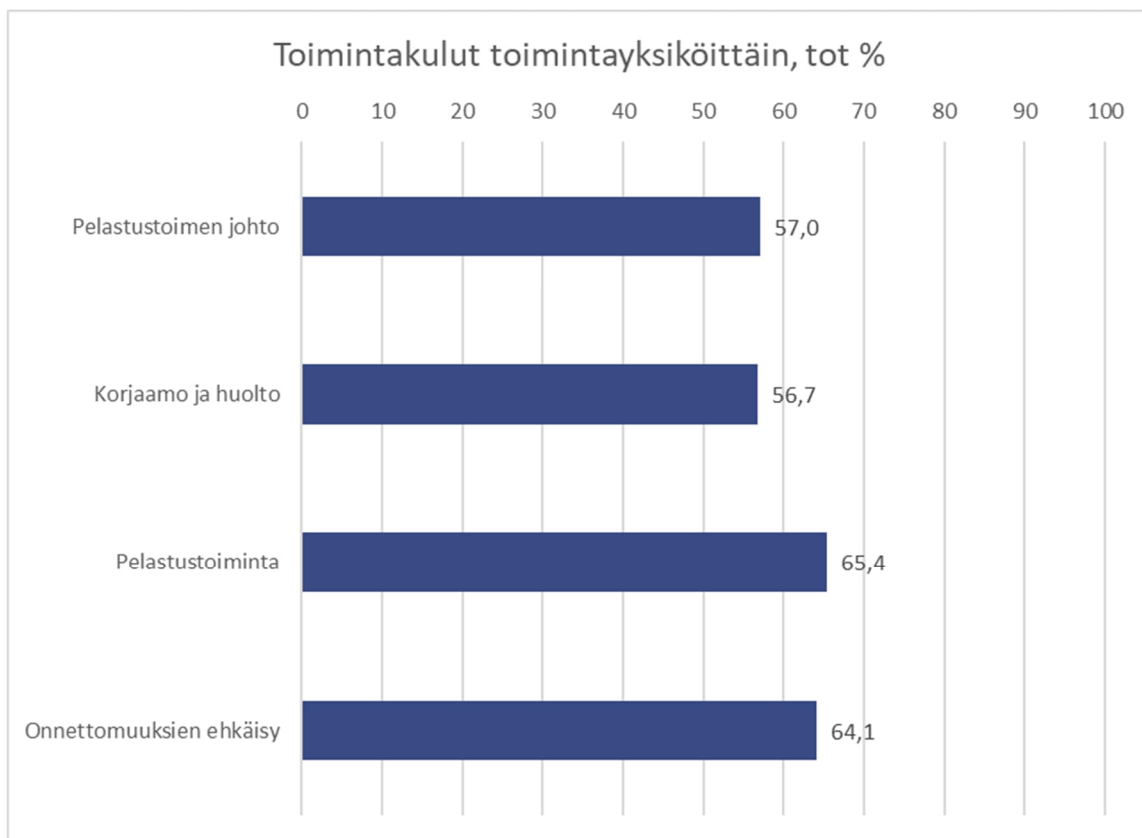
	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	233	208	89,2 %
Myyntituotot	233	208	89,2 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	
Toimintakulut	-17 084	-10 982	64,3 %
Henkilöstökulut	-14 655	-9 620	65,6 %
Palvelujen ostot	-1 449	-968	66,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-851	-323	37,9 %
Avustukset	-10	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-119	-71	59,6 %
Toimintakate	-16 851	-10 774	63,9 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-2	
Vuosikate	-16 851	-10 776	63,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-722	-480	66,5 %
Tilikauden tulos	-17 573	-11 255	64,1 %

HTV-määrät toimintayksiköittäin

	Talousarvio Kum tot 08-2024		Tot %
Pelastustoimen johto	3,0	2,1	69,2
Korjaamo ja huolto	10,3	6,5	62,9
Pelastustoiminta	188,6	121,6	64,5
Onnettomuuksien ehkäisy	13,5	9,1	67,1

Talousarvioon sisällyttömiä tuottoja toteutunut 35.482 eur Pelastustoiminnassa ja Korjaamo ja huolto -toiminnassa

laskennallinen TA:n toteumaprosentti 66,7 %

Pelastustoimen palvelut	TA2024	Toteuma 2024	Toteuma %
Onnettomuuksien ehkäisy - toteutetut valvontatoimenpiteet			
Yritysten ja laitosten määräaikainen valvonta, % kokonaismäärästä	100 %	56,7 %	● 57 %
Kerros- ja rivitalojen valvonta, % kokonaismäärästä	10 %	0,2 %	● 2 %
Pientalojen valvonta, % kokonaismäärästä	10 %	0,9 %	● 9 %
Vapaa-ajan asuntojen valvonta, % kokonaismäärästä	10 %	2,6 %	● 26 %
Turvallisuuksienviestintä			
Turvallisuuksienviestinnän kattavuus koko väestöstä	15 %	8 %	● 53 %
Pelastuslaitoksen toimintavalmius *)			
- I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	80 %
- II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	84 %
- III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	99 %

*) Hyvinvointialueen sitova tavoite.

Pelastustoimen palvelut, toimialajohtajan katsaus

Pelastuslaitoksen toiminta on myös toisen vuosineljänneksen osalta edennyt pääosin suunnitellusti. Pelastustoimen toimialalle asetetut sitovat tavoitteet ollaan ennusteen mukaan saavuttamassa. Talouden ennusteen 1–8 mukaan pelastustoimen toimiala pysyy annetussa talousarviossa.

Pelastustoimialan pelastustoiminnan osaston toiminnan seurattavina tunnuslukuina on käytetty lähinnä hälytystehtävien määrän muutosta, pelastettuja omaisuus- ja ihmisarvoja sekä sitovana tavoitteena toimintavalmiusajan toteumaa.

Pelastustoiminnan osalta toimintavalmiusaikatavoitteet ovat täyttyneet riskiluokittain 80–100 % asetetusta tavoitteesta. Tehtävämäärä on laskenut 192 tehtävällä verrattuna vuoden 2023 vastaavaan aikaan. Suurinta muutos on ollut ensivastetehtävissä, joita on 255 vähemmän kuin vuonna 2023, muilta osin muutokset ovat pieniä. Kuntakohtaisesti tehtävät ovat vähentyneet eniten Lahdessa (-126) ja Heinolassa (-48). Kasvua Sysmässä (+7) ja Hollolassa (+8). Henkilöitä on pelastettu välittömästä vaarasta 17 ja uhattuna olleita ja pelastettuja arvoja vastaavassa ajassa on pelastettu yli 45,6 miljoonan euron arvosta, joka on 88 % uhattuina olleista arvoista. Vilkkain kuukausi on ollut kesäkuu, jolloin oli 394

tehtävää.

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta erityiskohteista on tarkastettu 421 kohdetta, joka on 41 % asetetusta tavoitteesta. Asuinrakennusten ja kesäasuntojen itsearviointikirjeet on lähetetty, mutta vielä niitä ei ole palautunut kovinkaan suurta määrää. Yhteensä erilaisia valvontatoimintaan liittyviä toimenpiteitä on alkuvuoden aikana toteutettu 2 996 kappaletta.

Erilaisia turvallisuusviestinnän tilaisuuksia on pidetty 190 kappaletta ja niissä on tavoitettu 8 % alueen asukkaista. Kuntakohtaisesti suhteutettuna asukaslukuun eniten asukkaita on tavoitettu Heinolassa (12 %) ja alhaisin luku on Hartolassa (1 %).

Mediassa on ollut alkuvuoden aikana 223 osumaa, henkilöstölle on 51 info-tv:n tiedotetta. Phpela.fi-sivustolla on 17 880 eri käyttäjää. Facebookin kokonaistavoitettavuus on yli 318 000 henkilöä, josta turvallisuusviestinnän osuus 224 900 henkilöä. Instagramissa tavoitettavuus yli 267 000 henkilöä, joista turvallisuusviestinnän osuus 175 000 henkilöä.

Henkilöstön osalta näyttää siltä, että ylitöiden määrää on saatu vähennettyä edellisvuoteen verrattuna. Terveysperusteisten poissaolojen määrä on kasvanut edellisvuodesta, johtuen pääosin laskentaperusteiden muuttumisesta. Pelastuslaitoksen keskimääräinen poissaolo oli 21,3 päivää/hlö, kun keskiarvo Hyvinvointialueella on 19,8. Erityisesti pitkäaikaiset (yli 30 pv) poissaolot ovat lisääntyneet.

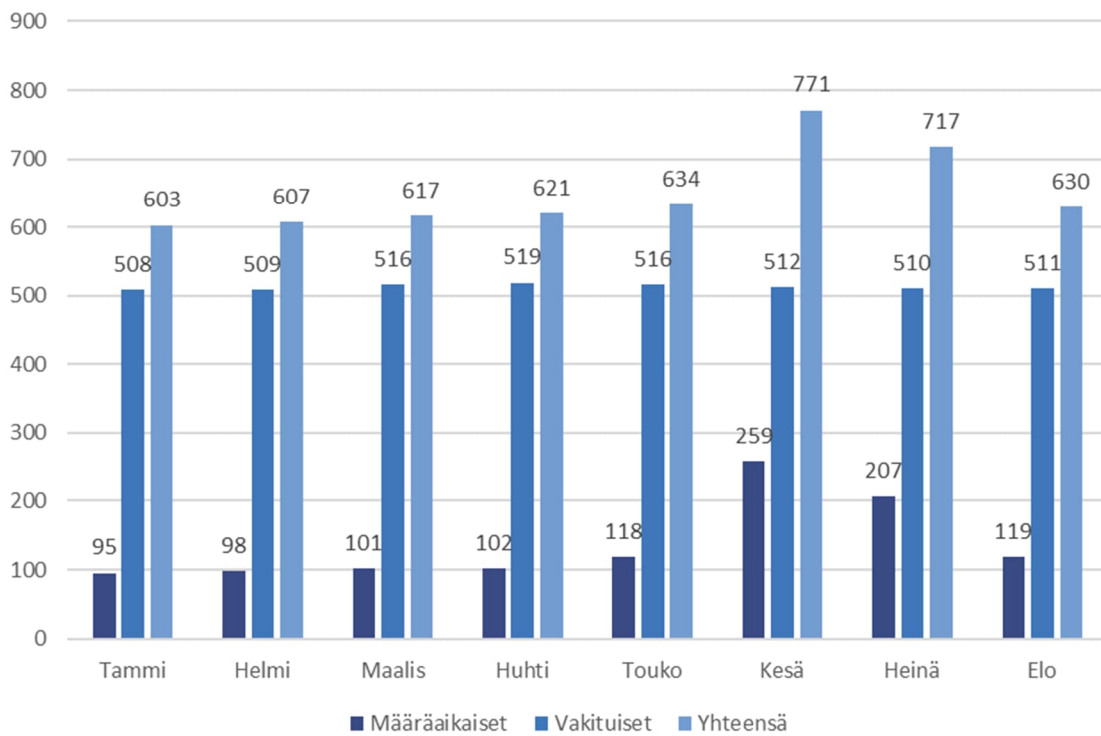
5.6 Tukipalvelut

Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2024	Tot 01 - 08 2024	Tot-%
Toimintatuotot	24 395	11 330	46,4 %
Myyntituotot	230	545	236,8 %
Maksutuotot		0	
Tuet ja avustukset	21 079	8 814	41,8 %
Muut toimintatuotot	3 086	1 972	63,9 %
Toimintakulut	-156 791	-101 657	64,8 %
Henkilöstökulut	-41 705	-29 708	71,2 %
Palvelujen ostot	-60 617	-35 364	58,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 889	-4 764	60,4 %
Avustukset	-130	-219	168,7 %
Muut toimintakulut	-46 450	-31 601	68,0 %
Toimintakate	-132 396	-90 327	68,2 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-30	0,0 %
Vuosikate	-132 396	-90 356	68,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-17 915	-12 914	72,1 %
Tilikauden tulos	-150 311	-103 271	68,7 %

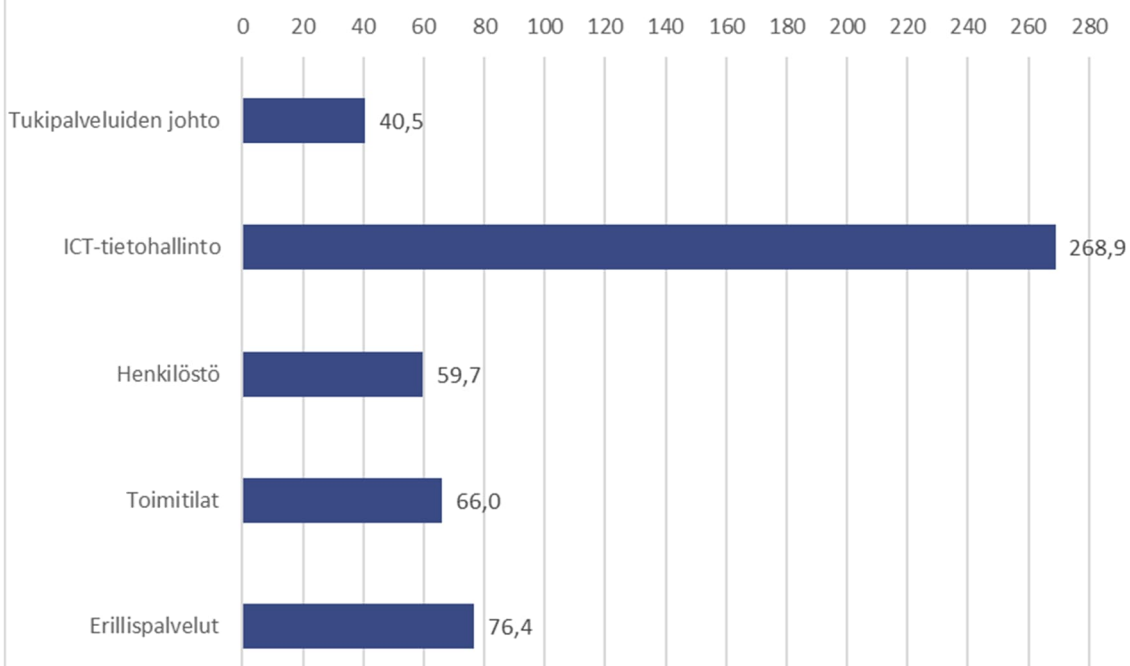
HTV-määrät tulosalueittain

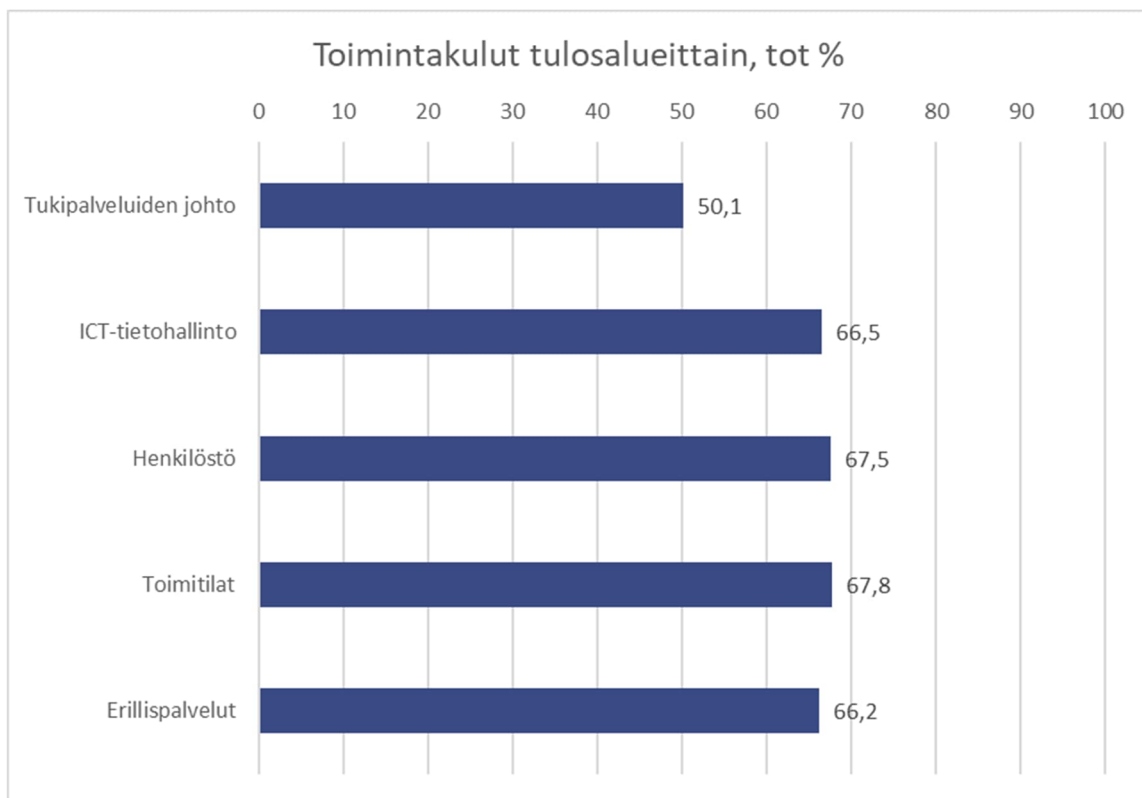
	Talousarvio	Kum tot 08-2024	Tot %
Tukipalveluiden johto	98,7	87,7	88,9
ICT-tietohallinto	43,5	28,1	64,5
Henkilöstö	76,4	55,9	73,2
Toimitilat	62,7	39,9	63,6
Erillispalvelut	317,1	203,6	64,2

Henkilöstömäärän kehitys kuukausittain

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Tukipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Tukipalvelut toimialan vastuulla olevat palvelut on pystytty kuluvan vuoden aikana tuottamaan palvelutuotannon tarpeisiin nähden asianmukaisesti. Toimialan kaikki tulosalueet ja tulosityksiköt ovat tuottaneet hyvinvointialuetasoisia palveluja ja kehittäneet toimintamalleja vuosisuunnitelman ja toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti sekä toimeenpanneet sovittuja toiminnan ja talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Uusia kustannusten hillintään vaikuttavia toimia on kartoitettu ja niitä toimeenpannaan vielä loppuvuoden aikana mahdollisuuksien mukaan.

Talousarvioennusteen mukaan toimialan toimintakate on vuoden lopussa 4,6 miljoonaa euroa alijäämäinen. Poistot huomioiden toimialan tilikauden tuloksen ennustetaan olevan vuoden lopussa 4,7 miljoonaa euroa muutostalousarviota alhaisempi.

Toimintatuotot (toteuma 46 %) toteutuvat ennusteen mukaan 4,2 miljoonaa euroa alle talousarvion. Myyntituottojen alijäämää selittää arvio hankerahoituksen (n. 4 miljoonaa euroa) siirtymisestä osin vuodelle 2025 sekä KELAn työterveyshuollon korvaukset (0,3 miljoonaa euroa). Myyntituottoennusteessa on huomioitu Harjun terveys Oy:n myyntituotot, jotka puuttuvat talousarviosta. Vastaavasti tuottoennustetta pienentää HUS-syöpäyksikön siirtyminen omaksi toiminnaksi 1.9 2024 alkaen sekä Fimlab Oy:n yhteiskäyttötiloista perittävän vuokratuoton päättymisen. Lisäksi catering-palveluiden liikevaihtoon perustuvat vuokratuotot maksetaan puolivuositain, joten toteumassa näkyy vasta alkuvuoden vuokratuotto.

Toimintakulut (toteuma 65 %) toteutuvat ennusteen mukaan 0,4 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarvio. Henkilöstökulujen ennuste on 2,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempi. Ylitystä selittää hankkeiden palveluiden ostojen osittainen siirtyminen henkilöstökuluihin. Tähän liittyvä muutos toteutetaan seuraavassa muutostalousarviossa. Oman toiminnan henkilöstökulut toteutuvat ennusteen mukaan lähes talousarvion mukaisesti. Erityisesti toimistopalveluissa toteutetut toiminnan sopeuttamistoimenpiteet ovat edesauttaneet talousarviossa pysymistä. Ennusteessa on huomioitu tulevat palkankorostukset ja rekrytoinnit sekä arvioitu palkkaharmonisoinnin vaikutukset. Palveluiden ostot (toteuma 58 %) ovat ennusteen mukaan vuoden lopussa noin 3,2 miljoonaa euroa alle talousarvion. Oman toiminnan palvelujen ostojen ennustetaan olevan 4,1 miljoonaa euroa talousarviota suuremmat. Ylitystä selittää turvallisuus- ja vartiointipalveluiden kulujen keskittäminen Tukipalvelut toimialalle. Näiltä osin määrärahasiirtoja muilta toimialoilta ei ole vielä toteutettu. ICT-palveluiden osalta palvelujen ostot painottuvat loppuvuoteen ja tulevat ennusteen mukaan olemaan suuremmat kuin muutostalousarviossa, koska osaa talouskehityksen ulkopuolelle jääneitä hankkeita on kuitenkin haluttu johtoryhmän toimesta edistää. Vastaavasti omassa toiminnassa työterveyshuollon kustannukset tulevat ennusteen mukaan olemaan talousarviossa esitettyä pienemmät. Hankkeiden osalta palvelujen ostot toteutuvat 7,3 miljoonaa euroa alle talousarvion. Ennusteessa hankkeiden palvelujen ostojen kuluja on siirretty henkilöstökuluiksi hankkeiden suunnitelmien ja resurssointien tarkennuttua. Edellisten lisäksi Tukipalvelut toimialalle on keskitetty kustannuksia, joiden osalta määrärahasiirtoja muilta toimialoilta ei ole vielä toteutettu. Toimintakulujen hillintään pyritään vaikuttamaan aktiivisella toimittajaohjauksella ja sopimushallinnalla.

ICT-tietohallinto tulosalueen hallintamalli on sovitettu hyvinvointialueen tarpeisiin ja kaikkia toimialoja palvelevat ICT-tiimit on keskitetty ICT- tietohallinto tulosalueelle. Vuoden 2024 aikana on jatkettu hyvinvointialueen perustamisesta aiheutuneita muutoksia, joita olivat muun muassa sähköisen tunnistautumisen päivitys ja vanhoiksi jääneiden tietojärjestelmien datan arkistointi. ICT-muutoshanke jatkuu kuluvan vuoden loppuun saakka. Digitalisaation edistyessä tietojärjestelmien käyttö on kasvanut ja tämä näkyy lisääntyneenä tarpeena ICT-palveluille. Hyvinvointialueen hankeportfoliossa on kymmeniä hankkeita, jotka edellyttävät ICT-panosta. Alkuvuodesta hyväksyttyä IT-ohjelmaa 2024–2026 on toteutettu muodostamalla ohjelmistorobotiikan minitiimi ja aloittamalla tekoälytiimin rakentaminen. Päijät-Sote digikanavasovellukseen on otettu käyttöön uusia toimintoja, jotka mahdollistavat vanhojen digikanavien alasajon. Monet muut hyvinvointialueet ovat ottaneet käyttöön vastaavan digikanavan. Tällä hetkellä sovelluksen on ladannut noin 60 000 kansalaista, mikä on yli 1/3 potentiaalista käyttäjästä. Maailman tilanteen muutosten myötä tietoturvan kehittäminen on entisestään korostunut. Olemme valmistautuneet uuden kyberturvadirektiivin (NIS2) voimaantuloon. ICT-henkilöstön rekrytoinnissa on ollut suotuista kausi ja sopivia osajia on löytynyt avoimiin tehtäviin. Hyvinvointialueen ICT-työntekijöiden kokema työtaakka on jatkunut suurena kesälomakauden päätyttyä.

Henkilöstö tulosalue on jatkanut henkilöstöohjelman toimeenpanon johtamista ja tukemista suunnitelman mukaisesti yhdessä palvelutuotannon kanssa. Johtamisen valmennukset esihenkilöille käynnistyivät ja jatkuvat aina vuoden 2025 loppuun saakka. Työterveyspalvelujen palvelutuottajan vaihdos onnistui suunnitelman mukaisesti ja parhaillaan on käynnissä uuden työkykytoimintamallin ja -sovelluksen käyttöönotto. Työkykysovellus tukee esihenkilöitä henkilöstön työkykyjohtamisessa ja on yksi työkykyjohtamisen tukitoimenpiteistä. Työntekijäkokemuksen mittaaminen käynnistyy syksyllä Mitä kuuluu -kyselyllä ja vuoden 2025 alusta ryhdymme mittaamaan kuukausittain työfiilistä. Rekrytoinnissa olemme panostaneet työnhakijaviestintään ja hankkineet sijaishallintajärjestelmän, joka yhdistää työn ja tekijän. Uuden toimintamallin käyttöönotto on käynnissä. Työnhakijamäärät ovat kasvaneet ja vuokrahenkilöstön käyttö vähentynyt. Palkkausjärjestelmien kehittäminen on jatkunut lääkäreiden uraporraspalkkajärjestelmän käyttöönotolla. Valtakunnallisesti sovitut lokakuussa maksettavat SOTE-sopimuksen ja HYVTES:n paikalliserät siirtyivät maksettavaksi keväällä 2025, koska uudet palkkajärjestelmät ovat vielä kesken. Työaikajärjestelmien kehittämistä on jatkettu yhdessä palvelutuotannon kanssa. Henkilöstöpalveluiden kehittämistä on jatkettu sujuvoittamalla asiakasprosesseja ja kehittämällä palveluvalikoimaa vastaamaan entistä paremmin palvelutuotannon ja uudistuvan työelämän tarpeita.

Erillispalvelut tulosalueen jokaisella osa-alueella tapahtuva toiminnan kehittäminen on edennyt rajallisista resursseista huolimatta. Ulkoistettujen ateria- ja laitoshuoltopalvelusopimusten sopimusseuranta on jatkunut tiiviinä ja kustannuksiin liittyvää toiminnan kehittämistä on toteutettu tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Asiakkaiden aterioiden valinnan vapauden -projekti on käynnissä ja aterioiden omavalvonnan siirtämistä sähköiseen muotoon on valmisteltu. Arkistoitujen potilasasiakirjojen siirtämistä sähköiseen muotoon on jatkettu ja sähköisten kirjelähetysten lisäämistä edistettiin aktiivisesti osana kustannusten hillintää. Potilasasiakirjamerkintöjen kirjaaminen toteutui lainmukaisessa aikataulussa pääosin omana tuotantona ja ulkoisen tuottajan kanssa tehdyn määräaikaisen toimitussopimuksen käyttö on vähentynyt merkittävästi. Kustannustehokkuuden saavuttamiseksi toimituspalvelut-yksikössä on käynnissä tuotantotapa-analyysin tulosten pohjalta sanelunpurkupalvelun kilpailutus. Toimintamallien kehittämiseksi ja kustannustehokkuuden lisäämiseksi toimistosiihteerityön prosesseja päivitetään ja käynnistetään tarvittavia kehittämistoimenpiteitä. Välinehuollon toimintaprosesseja on kehitetty edelleen ja erityisesti paneuduttiin prosessien toimivuuteen asiakasyksiköiden ja välinehuollon välillä. Tulosalueen eri ammattiryhmien osaamisen varmistamiseksi jatkettiin jo aloitettuja toimenpiteitä.

Toimitilat tulosalueella on työstetty toimitilaohjelman päivitystä vuosille 2023–2036 yhteistyössä toimialojen ja vuokranantajien kanssa. Uusien toimitilojen hankintoja ja kilpailutuksia on valmisteltu muun muassa Lahden työpajan, Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluyksikön, Heinolan asumispalveluyksiköiden, Nastolan ja Lahden Sote-keskuksien sekä Päijät-Hämeen sosiaalikeskuksen osalta. Kiinteistöpalveluissa valmistellaan vuokrasopimusten sopimushallinnan ohjetta yhdessä järjestämisen tuen kanssa. Tilasuunnittelupalveluissa on tuettu keskussairaalan väistötiloihin muuttaneita yksiköitä ja uusittu muutoksiin liittyvää opastejärjestelmää. Rakentamispalveluissa keskussairaalan rakennusvaihe 8 purkutyömaa on käynnistynyt suunnitellusti. Vammaispalveluiden asumispalveluyksikkö valmistui aikataulun mukaisesti Hollolaan, Padasjoen pelastusaseman kiinteistön pienremontit ensihoidolle ja kotiin vietäville palveluille valmistuivat syyskuun alussa. Keskussairaala kiinteistön rakennusvaihe 7 takuuaajan tarkastukset on pidetty pää- ja sivu-urakoitsijoiden kanssa. Kunnossapitopalvelujen sisäisen tarkastuksen mukaisia suosituksia edistetään edelleen suunnitelman mukaisesti. Ylläksen mökin kunnostus on aloitettu ja Akuutti24 infektiopotilaiden kulun eriyttämisen toteutus on käynnissä. Rakennuttamispalveluiden ohjauksessa on käynnistetty kestävän kehityksen teemaan liittyvä opinnäytetyö, missä paneudutaan vähähiilisyyden menetelmiin ja menettelytapoihin rakennushankkeissa. Tulosalueella on laadittu koko henkilöstölle HYVTES Liite 7:n mukaiset tehtäväkuvaukset.

TKI-yksikön keskeiset kehittämisenkohteet ja niiden priorisointi on linjattu yhteisissä keskusteluissa loppukevään aikana. Koko tiimin yhteisiä toiminta- ja kokouskäytäntöjä on täsmennetty henkilöstökyselyn ja kehittämispäivän aikana ja uutta toimintamallia kokeillaan syksyn aikana. Tutkimusohjeet on päivitetty kattamaan koko hyvinvointialueen toiminta. Opinnäytetyön ohjeiden päivittäminen käynnistettiin. Opinnäytetyöaihepankin sekä kehitysideakanavan valmistelu on aloitettu. Hankesalkkuraportointi käynnistettiin ja alkuvuoden maksatushakemukset on laadittu. Vakiinnuttamisrahoituksen allokointimallin rahan kohdentamista tuettiin aktiivisesti hankehallinnan toimesta. NPS mittaamista valmistellaan (tietojärjestelmäintegraatiot, ohjeiden ja koulutusten suunnittelu) ja tuetun vastaamisen mallia on kehitetty yhdessä palvelutuotannon, lasten, ikääntyneiden asiakkaiden ja heitä avustaneiden kesänuorten kanssa. Yhteiskehittämisen toimintamallin määrittelytyö ja asiakkaiden sekä asukkaiden kuulemisen toimintamallien rakentaminen on käynnissä. Innovaatiotoiminta käynnistettiin yhteisen ymmärryksen rakentamisella siitä, mitä innovaatioilla hyvinvointialueella tarkoitetaan ja mitä niiden edistäminen edellyttää.

Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen -yksikön laajentuneita vastuualueita on vakiinnutettu edelleen. Yksikön suunnitelmallisen toiminnan avulla pyritään muun muassa vastaamaan turvallisuussympäristön muutoksesta aiheutuneisiin riskeihin hyvinvointialueella ja edistämään organisaation kokonaisturvallisuuden osaamista. Henkilöturvallisuus selvitysprosessin ja rikosilmoitusprosessin kehittämistä on jatkettu asteittain. Henkilöturvallisuus selvitysten tekemistä on

jatkettu vuoden 2024 aikana, myös ulkoisille palveluntuottajille. Riskienhallinnan kokonaisprosessin kehittämistä on edistetty muun muassa järjestettyjen riskiriihiin avulla. Vartiointipalveluiden järjestäminen hyvinvointialueen kohteisiin on keskitetty ja sopimushallinnan tehostaminen on aloitettu kustannustehokkaan sekä tarkoituksenmukaisen turvallisuuspalvelun takaamiseksi. Turvallisuuden järjestelmien osalta on kyetty onnistuneesti tekemään tehostamistoimenpiteitä ja vähentämään ostopalvelua. Tehostaminen ja keskittäminen on lisännyt työkuormaa yksikössä. Palvelupisteen toiminnan jatkuvuus on kyetty takaamaan. Hyvinvointialueen yhteisen tilannekeskuksen tarvekartoitushanke etenee suunnitelmallisesti. Valmiussuunnitelman julkinen osa hyväksyttiin aluehallituksessa elokuussa ja esiteltiin aluevaltuustolle. Paikallispuolustus- ja valmiusharjoituksen suunnittelua kyettiin edistämään hyvin harjoitusten onnistumiseksi.

Viestintäyksikkö on jatkanut kuluvana vuonna hyvinvointialueen viestinnän ja vuorovaikutuksen suunnitelmallista kehittämistä viestintäohjelman pohjalta. Alkuvuodesta käynnistyi laaja verkkouudistus, jonka tavoitteena on yhdistää nykyiset verkkosivustot käyttäjäystävälliseksi kokonaisuudeksi ja parantaa asiakkaiden neuvontaa ja ohjautumista palveluihin. Uudistuksessa erillinen pajat-sote.fi -verkkopalvelu lakkaa ja sisällöt yhdistetään hyvinvointialueen pajatha.fi-sivustolle. Pelastustoimen sisällöt siirtyvät pääosin valtakunnalliseen pelastustoimen verkkopalveluun ja phpela.fi-sivusto sulkeutuu. Muussa asukasviestinnässä pääpaino on hyvinvointialueen palveluihin liittyvässä tiedottamisessa. Ennaltaehkäisevää ja neuvovaa viestintää on lisätty ja sen tavoitavuus on ollut verrattain hyvä. Hyvinvointialue viestii aktiivisesti myös sosiaalisen median kanavissa, joita seuraa jo noin 50 000 ihmistä. Hyvinvointialueen sisäisessä työyhteisöviestinnässä on jatkettu yhteisen kulttuurin ja identiteetin rakentamista viestinnän keinoin. Hyvinvointialueen uusille esihenkilöille järjestetään jatkossa säännölliset viestintävalmennukset. Hyvinvointialueen häiriötilanteiden hallintaan liittyviä tehostetun viestinnän toimintamalleja ja ohjeistuksia kehitetään jatkuvasti ja niitä myös harjoitellaan käytännössä sekä viestinnän omissa että hyvinvointialueen yhteisissä valmiusharjoituksissa.

Kestävän kehityksen toiminto toteuttaa hyvinvointialueen ympäristöohjelmaa ja sen eri osa-alueita suunnitelmallisesti, yhdessä toimialojen ja toimintayksiköiden kanssa sekä ulkoisen rahoituksen hankkeilla (hiilidioksidipäästöjen vähentäminen eri toiminnoissa, kestävän työmatkaliikkumisen edistäminen ja luontopohjaisilla ratkaisuilla hyvinvointia sekä raportoinnin kehittämisellä). Toiminto koordinoi Luontoaskel terveyteen 2022–2032-ohjelmaa (Päijät-Hämeen ympäristö- ja terveysohjelma) yhteistyössä Lahden kaupungin ja Lahden Yliopistokampuksen kanssa edistäen ravitsemussuositusten mukaista ravitsemusta, lisäämällä liikumista, muokkaamalla asuinympäristöä terveelliseksi ja lisäämällä monipuolista luontokontaktia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Ympäristöohjelma auditoidaan syksyn 2024 aikana.

6 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN TILANNE

Talouden ja toiminnan sopeuttamiskohteiden seuranta

Talousarviokirjassa esitetyt toimenpiteet

		Säästötavoite toteutuu				
		Säästötavoite ei toteudu täysimääräisesti				
		Toimenpide ei toteudu				
Terveysten- ja sairaanhoidon toimiala						
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)	
Laboratoriotutkimuskustannusten vähentäminen (näytteenottomenetelmiä muutetaan, näytteenottoverkoston tehokkuus kasvaa, tutkimusmääriä vähennetään)	1 078		1 019		1 230	
Ostopalveluiden vähentäminen (vuokratyövoiman käyttöä vähennetään, kilpailutus, toimintaa kotiutetaan)	1 688		1 702		1 791	
Ensihoidon yhtenäistäminen (siirto Tesan toiminnaksi, yhden hengen yöyksikön vähentäminen)	360		115		180	
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 255		1 852		1 857	
Hoitotarvikekustannusten vähentäminen ja ilmaisjakelukriteerien tiukentaminen	185		0		46	
Työntekemisen aikojen muutokset (kliinisen lisätyön vähentäminen, loma-ajan sulut pienimmissä avosair.hoidon ja suun terve.huollon yksiköissä)	1 786		2 000		2 019	
Yhteensä, Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	6 352		6 688		7 123	
Perhe- ja sosiaalipalvelut						
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)	
Ostopalvelujen vähentäminen; henkilöstö ja palvelut	1 674		1 528		1 132	
Työn tekemisen ajat ja toiminnalliset/rakenteelliset muutokset	1 746		838		822	
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	134		129		116	
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	163		529		499	
Toimintatuottojen lisäys (korvaukset muilta hv-alueilta)	300		300		100	
Yhteensä, Perhe- ja sosiaalipalvelut	4 017		3 324		2 669	

Pelastustoimen palvelut					
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)
Karsiminen palvelujen ostoista Ostopalveluja tarkan harkinnan mukaan	125		125		111
Kalustohankintojen tarkka harkinta Priorisointi ja tarpeellisuus	100		100		100
Muiden ostojen tarkka harkinta Tarkka harkinta tarpeellisuudesta ja priorisointi	158		158		158
Yhteensä, Pelastustoimen palvelut	383		383		369
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus					
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)
Ostopalvelujen vähentäminen; henkilöstö ja palvelut	1 150		1 150		1 083
Työn tekemisen ajat ja käytäntöjen muutokset	1 620		612		911
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen; sairaansijojen osittainen siirto Orimattilasta Lahteen	528		28		28
Järjestämissuunnitelman mukaisten toimenpiteet	160		110		110
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	30		30		30
Asiakasmaksujen korottaminen ja palauttamattomien apuvälineiden maksun periminen	382		644		605
Yhteensä, Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	3 870		2 574		2 767
Aluehallituksen toimiala					
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)
Erilaisiin poissaolojen sijaisuuksiin liittyvät töiden uudelleenjärjestelyt	62		67		67
Toimielinten kokouspaikkojen muutos omiin tiloihin, kokousten tarpeellisuuden arviointi ja kokoustekniikkaan liittyvä järjestelyt	75		57		57
Juridisten ym. asiantuntijapalveluiden oston vähentäminen omia resursseja koordinoimalla	8		2		2
Ryhmärahan tarkistaminen	100		100		100
Logistiikka/ Varastotoiminnan transaktioiden vähentäminen ja toimintaa liittyvien määräaikaisten/tilapäisten resurssien uudelleenjärjestelyt	120		80		95
Yhteensä, Aluehallituksen toimiala	365		306		321

Tukipalveluiden toimiala					
Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)
Toimitiloista luopuminen	47		134		146
Linjakadun ja PHKS toimistorakennuksen käyttäjämuutokset. Tiivistetään tilatehokkuutta ja siirretään sopivia henkilöstöryhmiä muista vuokratiloista Linjakadulle/PHKS toimistorakennukseen.	0		77		77
Prosessien tehostaminen; työkokemuksellisten käsittely	60		0		0
Pro Alert -järjestelmän korvaaminen Osaava -järjestelmällä.	50		50		50
Luovutaan KuntaRekryn SMS-viestien lähettämisestä	15		0		5
Paperipostin lähettämisen supistaminen minimiin. - tämä rivi muilta osin kuin PHKS - PHKS:n osalta oma "rivi" TESAn listassa - vaatii kattavan taustaselvityksen	320		285		0
Viestintäpalvelujen ostopalveluiden vähentäminen	15		15		25
Yhteensä, Tukipalveluiden toimiala	507		561		303
YHTEENSÄ KAIKKI TOIMIALAT	15 494		13 836		13 552

Talousarvion valmistumisen jälkeen suunnitellut toimenpiteet

Lisätoimet	Säästötavoite 2024 (1000 €)	Status 4/24	Ennuste I (1000 €)	Status 8/24	Ennuste II (1000 €)
Aluehallituksen toimiala					
Säästö tutkimuskäsineistä (Pandemia suojaratarvikevaraston kierrättäminen ja Huoltovarmuuskeskuksesta saadut käsinneet)	585		585		585
Tukipalveluiden toimiala					
Säästetään lyhyissä poissaoloissa, sihteeripalvelut (alle 10 pv)	200		200		250
Luovutaan ilmaisista henkilöstökahveista	700		650		650
Luovutaan työntekijäiden kotona olevista näytöistä, tulostimista yms. tarvikkeista	194		194		194
Siirretään osittain sairauslomatoistusten käsittely HR:ään, säästö palvelututtajan kustannuksista	75		75		0
Teleoperaattorin laskutuksen optimointi	15		15		15
Lisätoimet yhteensä	1 769		1 719		1 694
Toimenpiteet yhteensä	17 263		15 555		15 246

Talousarvioon sisältynyt tasapainottamistoimenpiteiden kokonaistavoite 18 000
 Puuttuvat toimenpiteet 737

7 ILMIÖBUDJETOINTI

Ilmiöpohjainen budjetointi ja sen toteutuminen

Hyvinvointialueella on ilmiöpohjaisen ja osallistuvan budjetoinnin pilotin ilmiöksi valittu lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen vuoden 2024 talousarvion valmistelussa. Mielen hyvinvointi käsittää lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin.

Ilmiöbudjetointi on uudenlainen lähestymistapa täydentämään perinteistä budjetointia. Ilmiöbudjetoinnilla vastataan kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja budjettirakenteen perinteiset toimialarajat ylittäen sellaisiin monimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin tai ilmiöihin, jotka eivät ratkea minkään yksittäisen toimialan omin toimin tai voimin. Ilmiöitä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä, sillä hankalia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan yhden talousarviovuoden aikana.

Talousarviossa on määritelty ilmiötä koskevat tavoitteet, keinot, vastuutahot ja käytettävät resurssit sekä seurannan mittarit. Ilmiötä koskevan budjettivalmistelun tulee tapahtua monenkeskisessä toimialojen välisessä tarkastelussa. Seuranta ei kohdistu vain siihen mitä määrärahoilla tehtiin vaan tekemisen ja suoritteiden aikaansaamiin vaikutuksiin. Onnistumisen kriteerit ja mittarit ovat yhteiset.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimialat toteuttavat ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutuksia osana perustoimintaansa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumista seuraa, ohjaa ja koordinoi toimialojen edustajista koostuva ohjausryhmä, joka aloitti toimintansa maaliskuussa 2024. Työryhmä kokoontuu vuosittain vähintään 2–3 kertaa. Syksyn 2024 kokoukset ovat 3.9.2024 ja 26.11.2024. Ohjausryhmään kuuluu myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön yksikön johtaja. Osatoteutusten etenemistä seurataan erillisten tulokorttien avulla. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutusten suunnittelu ja toimeenpano on käynnistynyt hyvin tammi-elokuun aikana. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla kyetään edistämään osaltaan palvelujen kokonaiskehittämistä ja painopisteen siirtämistä varhaisempaan tukeen. Ilmiöpohjainen budjetointi tukee myös hyvinvointialueen sisäisen LAPE-työn toteutumista.

Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla on edistetty alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyötä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vahvistamisella edistetään terveystarkastustoiminnan toteuttamista ja sen osana terveystarkastuksista pois jääneiden tuen tarpeen arviointia ja sen seurantaa. Lisäpanostuksilla toimintaan edistetään hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja ns. HYTE-kertoimen toteuttamista. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lisäresurssit edistävät myös alaikäisten mielenterveyspalvelujen kokonaiskehittämistä ja uuden palvelumallin käyttöönottoa, joka toteutuu 1.10.2024 alkaen.

Alaikäisten psykiatrialla on käynnistetty terapiahoitojonojen lyhentäminen. Henkilöstön lisätyöllä ei aiemmin saatu lyhennettyä jonoja, joihin valvontaviranomainen on kiinnittänyt huomiota ja velvoittanut käynnistämään toimenpiteitä. Jonojen lyhentämistä toteutetaan nyt henkilöstön lisätyön ohella myös ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvilla määrääkaikaisilla lisäresursseilla. Hoitotakuun ylittäneiden määrä onkin vähentynyt 17:sta 6:een tämän ja muiden toimien vaikutuksesta. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen on osa mielenterveyspalvelujen

kokonaiskehittämistä. Syksyllä 2024 käynnistyvät koulutukset traumalyhytterapiasta ja vakauttavasta pari- ja perheterapiasta.

Osana ilmiöpohjaista budjetointia käynnistetään Lapset puheeksi -koulutukset avosairaanhoidossa. Lisäksi on tunnistettu Päijät-Hämeen sijoittuminen maan heikoimmaksi 14–17-vuotiaita koskevassa kariestilastossa. Tilanteen korjaamiseksi suunnitellaan toimenpiteitä. Psykofyysisessä fysioterapiassa on ollut katkoksia henkilövaihdojen vuoksi, mutta nyt resursseja pyritään kohdentamaan toiminnalle ja kytkemään toimintaa osaksi muuta perustoimintaa.

Sopimuspalokuntien lasten ja nuorten palokuntatoiminnan kehittämistarpeista on tehty kysely kouluttajille. Syksyn 2024 aikana kysytään myös lapsilta ja nuorilta kehittämistoiveita. Työryhmä käy läpi vastaukset ja suunnittelee jatkotoimenpiteet yhteistyössä SPEKin kanssa. Nuorisosastoja on koulutettu turvallisuusviestinnän päivitykseen. Rekrytointia tehdään teemaviikolla.

Nuorisovaltuusto on käynnistänyt 7.10. toteutettavan MoodFest-tapahtuman suunnittelun. Tapahtumaan tulee hyvinvointialueen toimijoiden nuorten mielen hyvinvoinnin palvelujen esittelyä. Tilaisuudessa jaetaan tiedon lisäksi myös materiaalia, mm. hva-logoisia hammasharjoja. Tilaisuus toimii myös hyvänä jatkumona Lahden kaupungin Hyvin sanottu -festarille, joka toteutuu viikkoa aikaisemmin ja jossa on mukana mm. osallisuustoimijoita hyvinvointialueelta.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin osalta on jatkettu kehittämistyötä ja pohdittu lasten ja nuorten mielen hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä. Vuonna 2025 keskitytään lasten ja nuorten harrastustoimintaan ja sen edistämiseen osana hyvinvointialueen palvelutoimintaan. Teema edellyttää myös yhdyspintatyön tekemistä kuntien ja muiden tahojen kanssa.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumisen seuraava raportointi toteutuu vuoden 2024 tilinpäätöksen yhteydessä. Tavoitteena on koko vuoden raportoinnin osalta keskittyä ilmiöpohjaisen budjetoinnin vaikutusten arviointiin toimenpiteiden kuvaamisen ohella.

8 INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

Investointien toteutumisvertailu 2024 (1000 €)

Määrärahat	Voimassa oleva talousarvio 2024	Toteuma 31.8.2024	Poikkeama
Hankintamenot ja uudisrakentaminen	17 599	10 717	6 882
Rakennusvaihe 8 (PHKS)	16 806	10 714	6 092
Suunnittelu	2 030	694	1 336
Rakentaminen	10 526	8 314	2 212
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	350	162	188
Väistöilat	2 000	66	1 934
Maa-alue	1 900	1 478	422
Nastolan sote-keskus	533	0	533
Maa-alue	403	0	403
Suunnittelu	130	0	130
Rakentaminen	0	0	0
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	0	0	0
Orimattilan pelastusaseman kalustohalli	260	3	257
Suunnittelu	20	3	17
Rakentaminen	210	0	210
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	30	0	30
Perusparantamishankkeet (sis. toiminnan tehostamiset)	2 150	304	1 846
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt, yhteensä	2 150	304	1 846
Muut investointimenot	6 799	769	6 030
Tietojärjestelmähankkeet	1 050	115	935
Sairaalalaitteet ja -kalusto	2 304	333	1 971
Muut laitteet ja kalusto	1 445	309	1 136
Osakkeet	2 000	11	1 989
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	26 548	11 790	14 758
Tuloarvio	0	37	-37
Muut laitteet ja kalusto, rahoitusosuus	0	37	-37
INVESTOINTITULOT YHTEENSÄ	0	37	-37
INVESTOINNIT NETTOMENOT	26 548	11 753	14 795

9 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Rahoitusosan toteutumisvertailu (1000 €)

	TA2024	TA2024 muutosten jälkeen	Toteuma 31.8.2024	Tot%
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta	-8 828	182	-7 279	-3996 %
Vuosikate (+/-)	-8 828	182	-7 279	-3996 %
Investointien rahavirta	-26 548	-26 548	-11 753	44 %
Investointimenot (-)	-26 548	-26 548	-11 790	44 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	0	0	37	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-35 376	-26 366	-19 032	72 %
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset	0	0	-6 498	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	0	0	-6 498	
Oman pääoman muutokset (+/-)	0	0	-69	
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	0	0	38 071	
Rahoituksen rahavirta	0	-12 143	31 505	-259 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-35 376	-38 509	12 473	-32 %

10 KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Hyvinvointialuekonserniin kuuluu emoyhteisönä hyvinvointialue ja tytäryhteisönä Hämeen Tekstiilihuolto oy (omistus 78,5 %). Konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä osakkuusyhteisöjä (omistus 20–50 %) ovat Harjun terveys oy, Lahden Sairaalaparkki oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy. Hyvinvointialue omistaa osakkeita myös 34 muusta yhtiöstä, joista suuri osa on asunto-osakeyhtiöitä ja kiinteistöosakeyhtiöitä. Yhtiöiden tehtävänä on tukea hyvinvointialueen ydintoimintaa, ja osa niistä on sidosyksikköasemassa.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Muut yhtiöt	1	
Osakkuusyhteisöt	4	
Hyvinvointialue	1	
Yhteensä	6	0

Olennaiset konserniyhteisöjä koskevat tapahtumat

Hyvinvointialueen osittain omistamien yhtiöiden liikevaihdon summa on yli 600 miljoonaa euroa ja työntekijämäärä yhteensä noin 6.600. Pääosa yhtiöistä on kannattavia ja riittävän vakavaraisia. Hyvinvointialue ostaa yhtiöistä palveluja vuosittain yli 100 miljoonalla eurolla. Osuus kokonaiskuluista on noin 11 %. Yhtiöissä laskennallisesti 1.100 työntekijää tekee töitä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

Tytäryhtiö Hämeen Tekstiilihuolto oy:n liikevaihtoennuste on noin 5,0 miljoonaa euroa. Yhtiön osuus konsernin kokonaistuotoista on noin 0,2 % (pois lukien sisäinen myynti 2,8 miljoonaa euroa). Tilikauden tulostavoite on mahdollista saavuttaa. Tekstiilihuoltopalvelujen toimitusvarmuus on ollut hyvä ja myös muut palvelujen käyttäjille tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet on saavutettu.

Osakkuusyhtiöiden Harjun terveys oy, Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy ja Lahden Sairaalaparkki oy toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Muiden yhtiöiden osalta merkittävin muutos on Työterveys Wellamo oy:n asettaminen vapaaehtoiseen selvitystilaan ja yhtiön toimintojen siirtyminen markkinoilla toimivien yksityisten yritysten vastuulle.

Hyvinvointialue omistaa osakkeita yhdestä asunto-osakeyhtiöstä ja 16 Holiday Club -ryhmään kuuluvasta kiinteistöyhtiöstä, joiden huoneistot ovat henkilöstön vuokrattavissa lomakäyttöön. Lisäksi omistuksiin kuului kolme perintönä saatua asunto-osaketta kahdesta eri yhtiöstä.

Aluehallitus päätti 11.3.2024 varata enintään 30.000 euron määrärahan lomaosakkeiden hankkimiseksi henkilöstön käyttöön. Tällä määrärahalla on tähän mennessä ostettu neljä viikkoloma -osaketta ja yksi on saatu lahjoituksena.

Yhtiöistä Coxa oy, Fimlab Laboratoriot oy ja Sarastia oy ovat tähän mennessä päättäneet osingonjaosta. Näillä päätöksillä on mahdollista saavuttaa suurin osa talousarvion osinkotuottotavoitteesta.

Yhtiöasiakirjojen laatiminen ja päivittäminen on jatkunut. Tavoitteena on, että mahdollisimman pian jokaista tuotannollista yhtiötä varten on laadittu ajantasainen omistajastrategia ja osakassopimus. Hankintalainsäädännön tulkinnasta ja muutoksista on käyty keskustelua sidosyksikköyhtiöihin liittyen. Mahdollisesti tarvittavat muutokset yhtiöiden omistusosuuksiin ja hankintalain tarkoittaman määräysvallan käyttämiseen toteutetaan mahdollisimman nopeasti.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue harjoittaa aktiivista omistajaohjausta ja konsernijohto on riittävän hyvin tietoinen yhtiöiden toiminnasta ja niiden toimintaympäristöstä.

11 LIITTEET

11.1 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on kehitetty riskienhallinnan kokonaisprosessia asteittain syksystä 2023 lähtien. Prosessin jalkauttaminen osaksi normaalia toiminnan ohjausta ja johtamista on käynnissä. Riskienhallinnan ohje on valmistelussa ja tullaan yhdistämään sisäisen valvonnan ohjeeseen. Hyvinvointialueen johtoryhmässä on päivitetty Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit 27.8.2024 (Taulukko 2). Hyvinvointialueen johtoryhmällä on seurannassaan kymmenen strategista tai taloudellista riskiä. Riskit on arvioitu niiden todennäköisyyden ja seurauksen perusteella. Hallintatoimenpiteitä on täsmennetty elokuussa.

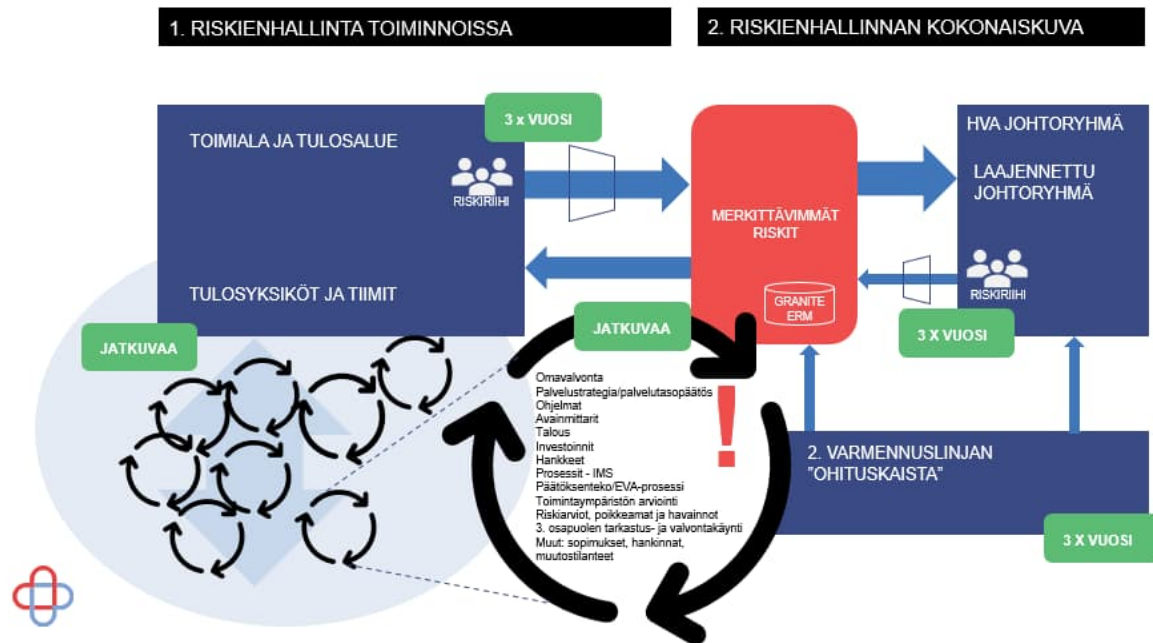
Päijät-Hämeen hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestäminen

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti riskienhallinta on olennainen osa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Riskienhallinta vahvistaa hyvää hallintoa ja johtamista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden selkeä määrittely kaikilla organisaation tasoilla on riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä sitä kautta riskien hallinnan edellytys. Riskienhallinnalla tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan sekä hallitaan ja käsitellään toimintaan sekä toimintaympäristöön liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnassa on tärkeää tunnistaa ilmiöistä tai muodostuneista riskeistä aiheutuvia skenaarioita. Riskienhallinnan kypsyystasoa arvioidaan säännöllisin väliajoin ja kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella. Riskienhallinnan toteutumista seurataan muun muassa valvontatoimenpiteillä omavalvonnan ja sisäisen tarkastuksen avulla. Riskienhallinnan kokonaisprosessissa riskienhallinta integroituu yhdeksi osaksi organisaation normaalia toiminnanohjausta ja johtamista. Lisäksi on ylläpidettävä merkittävimmistä riskeistä kokonaiskuvaa, jotta tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä epävarmuustekijöitä voidaan arvioida kokonaisuutena. Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen -yksikkö ylläpitää merkittävimpien riskien kokonaiskuvaa sekä tukee ja koordinoi riskienhallinnan toteutumista.

Riskienhallinnan edistäminen hyvinvointialueella vuoden 2024 aikana

Riskienhallinnan kokonaisprosessissa riskienhallintaa lähestytään kahdesta näkökulmasta: riskienhallinta toiminnoissa ja riskienhallinnan kokonaiskuva. Kokonaisprosessin luonnos on kuvattu alla. Kokonaisprosessin jalkauttaminen on vielä kesken ja vähäiset resurssit hidastavat toimintamallin jalkauttamista.

Riskienhallinnan kokonaisprosessi - LUONNOS

Kuva 1. Luonnos riskienhallinnan kokonaisprosessista.

Kevään 2024 aikana on tehty toimenpiteitä, jotta merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteet huomioitaisiin taloussuunnittelussa. Toiminnallisissa muutostarpeissa tarkasteltiin merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteet ja niiden resursoinnin aiheuttamat muutostarpeet. Suuri osa merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteistä on osa normaalia toiminnanohjausta ja johtamista. Kuitenkin henkilöstön riittävyyteen, turvallisuusympäristön muutokseen ja tietoturvaan koskeviin riskeihin esitettiin hallintatoimenpiteisiin liittyviä muutostarpeita. Tavoitteena on, että hallintatoimenpiteiden toteuttaminen on osana normaalia johtamista ja toiminnanohjausta, toiminnan ja talouden suunnittelua.

IMS-järjestelmässä on tarkoitus toteuttaa prosessien riskienarviointi ja tällä tavoin vahvistetaan riskienhallintaa toiminnoissa. IMS:n osalta toimintamallin määrittely jatkui keväällä 2024. Tavoitteena toimintamallin määrittely ja sovitus osaksi riskienhallinnan kokonaisprosessia vuoden 2024 aikana. Käyttöönotto siirtyi vuodelle 2025 johtuen IMS-järjestelmän päivityksistä, joiden myötä saadaan käyttöön toimintamallin mukainen uusi Riskit -moduulin.

Vuonna 2023 käyttöön otetun Whistleblowing -kanavan kautta ei ole tullut yhtään ilmoitusta. Muiden merkittävien "riskienhallinta toiminnoissa" asiakokonaisuuksien osalta ei ole tässä yhteydessä raportoitavaa tai niistä raportoidaan erikseen.

Hyvinvointialueen merkittävimmät riskit ovat olleet johtoryhmän käsittelyssä riskiriihessä tammikuussa, huhtikuussa ja elokuussa. Merkittävimpien riskien tunnistaminen ja arviointi on toteutettu järjestettyjen riskiriihien avulla eri puolilla organisaatiota ja niistä on johdettu kokonaiskuva hyvinvointialueen merkittävimmistä riskeistä. Riskiriihien tavoitteena on kehittää riskien tunnistamista, arviointia ja käsittelyä merkittäviin tavoitteisiin nähden. Alla on tuotu esille koko vuoden toteutetut riskiriihet (Taulukko 1).

Taulukko 1: Järjestetyt riskiriihet

Ajankohta	Järjestetyt riskiriihet
01/2024	- Hyvinvointialueen johtoryhmä
02/2024	-
03/2024	- Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimiala
04/2024	- Hyvinvointialueen johtoryhmä - Toimitilat -tulosalue
05/2024	- Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen toimiala - Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen -toimintayksikkö (aiheina henkilö- ja tilaturvallisuus; jatkuvuus, varautuminen ja turvallisuus)
06/2024	- Pelastustoimen toimiala
07/2024	-
08/2024	- Hyvinvointialueen johtoryhmä - Järjestämisen tuki (omavalvonta, sopimusohjaus, asiakas- ja potilasturvallisuus, hankinnat)

Hyvinvointialueen raportoidut merkittävimmät riskit ja niiden hallintatoimenpiteet

Hyvinvointialuejohtaja omistaa hyvinvointialueen tavoitteisiin liittyvät kymmenen merkittävintä riskiä, ja ne ovat hyvinvointialueen johtoryhmän seurannassa. Merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteistä 3 % on valmiina, 72 % on meneillään ja 25 % on aloittamatta. Riskitasot ovat pysyneet lähes samoina kuin aiemmin. Toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus on tuotu esille uutena merkittävänä riskinä (riskitaso 12).

Useissa riskeissä hallintatoimenpiteiksi johtoryhmä on määritellyt yhteisen toiminnan ja suunnitelmallisuuden tehostamisen, toiminnanohjauksen ja yhteisen priorisointityön. Johtoryhmän yhteisessä riskiriihessä huhtikuussa tarkasteltiin tarkemmin tätä kokonaisuutta. Organisaation yhtenäisten toiminnanohjaus- ja johtamismenetelmien tehostaminen edesauttaisi riskienhallinnan toteutumista ja on arvioitu, että niihin panostaminen pienentäisi usean riskin riskitasoa. Konkreettisiksi johtoryhmän tavoitteiksi määriteltiin toimintatapojen ja prosessien yhtenäistäminen, olemassa olevien toimintojen kehittäminen ja vakiointi, säästökohteiden tunnistaminen ja nykyisen toiminnan kyseenalaistaminen. Lisäksi määriteltiin yhteisiksi menetelmiksi kehittämistoimenpiteiden kriittisten painopisteiden yhteinen määrittely ja toiminnan suunnittelu tätä vasten. Yhtenäiseen toiminnanohjaukseen on viitattu kymmenen riskin osalta seitsemässä riskissä hallintatoimenpiteenä. Elokuun riskiriihessä johtoryhmä keskittyi tarkentamaan merkittävimpien riskien ja hallintatoimenpiteiden tilaa. Hallintatoimenpiteitä arvioidaan uudelleen seuraavassa johtoryhmän riskiriihessä tammikuussa.

Taulukko 2: Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit

Riskilaji	Riski	T	S	Riskitaso
Strateginen	Henkilöstön riittävyys ja osaaminen	5	4	20
Strateginen	Riittämätön rahoitus	5	4	20
Talous	Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	4	4	16

Strateginen	Kyberuhka	4	4	16
Strateginen	Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	3	15
Strateginen	Turvallisuusympäristön muutos	3	4	12
Talous	Kustannusten nousu ja laajojen ulkoistus-/hankintasopimusten sopimusohjauksen riskit	3	4	12
Strateginen	Toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus	3	4	12
Strateginen	Päätöksentekokyky	3	4	12
Strateginen	Väestön heikentynyt luottamus palvelujärjestelmään	2	4	8

Strategiset riskit

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Henkilöstön riittävyys vaihtelee, ja osalla aloista henkilöstön saatavuus on todella vaikeaa. Henkilöstön riittävyyteen liittyvä riski vaikeuttaa järjestämistehtävän hoitamista ja hoitotakuussa pysymistä. Henkilöstön riittävyys on tunnistettu merkittäväksi riskiksi useilla toimialoilla. Kuitenkin osalla toimialoista tilanne on hieman parantunut. Työmäärä kasvaa myös lisääntyneiden vaateiden ja palvelutarpeen kasvun myötä (mm. lainsäädäntövaatimukset) ja kuormittaa työntekijöitä merkittävästi. Työnantajakuvan epäkohdat saattavat vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen. Organisaatiossa priorisointia ei tehdä riittävästi ja vaadittuihin toimiin ryhtyminen on hidasta. Henkilöstöohjelman toimeenpano voi epäonnistua taloudellisten rajoitteiden vuoksi.

Hallintatoimenpiteitä päivitettiin syksyllä ja ne tiivistettiin vastaamaan henkilöstöohjelman painopisteitä. Määritellyt hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Henkilöstöohjelman toimeenpanon painopiste #1: Kehittyvät osaajat	31.12.2025	Meneillään
Henkilöstöohjelman toimeenpanon painopiste #2: Yhteisöllinen toimintakulttuuri	31.12.2025	Meneillään
Henkilöstöohjelman toimeenpanon painopiste #3: Reilu johtaminen	31.12.2025	Meneillään

Riittämätön rahoitus

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
--	-----------------------	----------------	-----------

	5	4	20
--	---	---	----

Hyvinvointialueelle tuleva rahoitus on riittämätön huomioiden kustannuskehitys ja palvelutarpeen kasvu. Rahoitus ei riitä palveluiden tuottamiseen. Aktiivista hyvinvointialuetasosta priorisointia ei kyetä tekemään riittävän nopeasti. Mahdollisena nähdään arviointimenettelyyn joutuminen.

Riskin hallintatoimenpiteistä kevään aikana on panostettu edunvalvontaan ja kansalliseen sekä poliittiseen vaikuttamiseen. Samat hallintatoimenpiteiden painopisteet säilyivät syksylläkin ja hallintatoimenpiteiden määrää myös tiivistettiin. Kaikki hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Kansallinen vaikuttaminen	31.10.2024	Meneillään
Poliittinen vaikuttaminen ja edunvalvonta	31.10.2024	Meneillään
Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano	31.10.2024	Meneillään

Kyberuhka

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	4	4	16

Turvallisuusviranomaiset ovat kehottaneet tehostamaan kriittisen infrastruktuurin suojaamista fyysisesti ja tietoverkoissa. Kyberhyökkäyksen todennäköisyys on kasvanut. Tietojärjestelmien infrastruktuurin haavoittuvuuteen panostaminen on hieman madaltanut riskitasoa, mutta kokonaisuudessaan todennäköisyys on korkealla. Korjausvelkaa on yhä ja tietoturvan taso on alhaisempi kuin hyvinvointialueilla keskimäärin. Tieto häiriöistä, toiminnan ongelmista tai mahdollisista mainehaittaa aiheuttavista tapahtumista ei kulje organisaation sisällä. ICT-korjausvelalla on vaikutuksia palvelutuotantoon.

Hallintatoimenpiteitä on tehty asteittain ja ensi vuodelle on esitetty toiminnalliset muutostarpeet hallintatoimenpiteiden riittävälle toteuttamiselle. Tietoturvatason parantamiselle on esitetty jo talousarvion laadinnan alkuvaiheessa lisäresursseja. Ilman lisäresursseja hallintatoimenpiteitä ei voida toteuttaa. Myös kyberturvan osalta hallintatoimenpiteitä tiivistettiin. Kaikki hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
ICT-infran korjausvelan vähentäminen ja ICT-infran uudistaminen	31.12.2024	Meneillään
Tietoturvan parantaminen	31.12.2024	Meneillään
Kokonaisarkkitehtuurikuvaus (järjestelmäarkkitehtuuri)	30.9.2025	Aloittamatta
Tiedonhallintamallin päivitys toimintaa ohjaavana dokumenttina ja tiedonhallintamallin jalkauttaminen	30.9.2025	Aloittamatta

Palvelutarpeen kasvu ja muutos

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
--	-----------------------	----------------	-----------

	5	3	15
--	---	---	----

Palvelutarve jatkaa kasvuaan kaikilla toimialoilla osassa toiminnoista. Tukipalveluiden kasvu on osittain seurausta palvelutuotannon tarpeiden kasvusta. Palvelurakennemuutos ei toteudu riittävällä tasolla. Hoitotakuu ei toteudu kaikissa palveluissa. Väestön ikääntyminen muuttaa palvelutuotannon tarpeita. Myös päihde- ja mielenterveysasiakkaiden sekä lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen aiheuttaa muutosta. Näiden osuus on kasvanut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Tarpeeseen vastaaminen edellyttää riittävää ennakointia ja hyvinvointialuetasosta yhteistä priorisointia. Toimitilaohjelma ja palveluverkkouudistus on ollut riippuvainen Valtiovarainministeriön päätöksestä lainanottovaltuuksista. Lainanottovaltuudet on saatu ja toimitilaohjelman toimenpiteistä neuvotellaan kuntien ja päättäjien kanssa.

Kaikki määritellyt hallintatoimenpiteet on raportoitu alla. Yhdyspintatyön täydelle hyödyntämiselle ja vaikuttavuuden mittaamisen kehittämiseksi ei ole määritetty toistaiseksi määräpäivää. Elokuun riskiriihessä riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista sekä ennakointi ja yhteinen priorisointi yhdistettiin samaan hallintatoimenpiteeseen.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Varautuminen VM:n päätökseen lainanottovaltuuksista	30.6.2024	Valmis
Palvelurakenteen keventäminen	30.6.2024	Meneillään
Tehokkuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen palvelutuotannossa	30.9.2024	Meneillään
Riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista, ennakointi ja yhteinen priorisointi	30.9.2024	Meneillään
Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen	31.10.2024	Meneillään
Yhdyspintatyön täysi hyödyntäminen		Meneillään
Vaikuttavuuden mittaamisen kehittäminen		Meneillään

Päätöksenteko – Kyvyttömyys tehdä välttämättömiä ja tarkoituksenmukaisia päätöksiä

Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
3	4	12

Päätösten valmistelussa ja/tai päätöksenteossa ei ole riittävää rohkeutta ja/tai osaamista tehdä tarvittavia ja vaikeita päätöksiä. Isoja valintoja ei tehdä riittävän aktiivisesti. Hyvinvointialueella halutaan tehdä paljon kaikkea, eikä valmiiksi saamista mitata. Aktiivisia muutostoimia tehdään liian varovaisesti. Toimintaa ei suunnitella yhdenmukaisesti eikä toimialojen keskinäisriippuvuuksia huomioiden. Tehdään näivettävää säästämistä eikä suuria linjoja ole määritetty. Riskin syntymiseen voi vaikuttaa valmistelijan tai päätöksentekijän intressiristiriidat ja kyvyttömyys tunnistaa välttämättömiä toimia. Vaikutuksena on epätarkoituksenmukaiset päätökset, tai tarvittavien päätösten tekemättä jääminen. Päätöksestä riippuen syntyy eri suuruisia riskejä hyvinvointialueen toiminnan onnistumisessa ja selviytymisessä. Hyvinvointialueen ja kuntien väliset intressiristiriidat vaikeuttavat päätöksentekoa ja voivat vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueen väliseen luottamukseen.

Hallintatoimenpiteet arvioitiin uudelleen syksyllä. Hallintatoimenpiteisiin ei tullut muutoksia. Määritellyt hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Kriittisten tietojen ja toimintaympäristöön merkittävästi vaikuttavien asioiden tunnistaminen valmistelussa	30.9.2024	Meneillään
Asioiden tiedostaminen ja tiedon jakaminen tarkoituksenmukaisesti päätöksentekijöille	30.9.2024	Meneillään
Hyvinvointialueen yhteiseen toiminnanohjaukseen ja seurantaan panostaminen asioiden tunnistamisen ja perustelujen helpottamiseksi	30.9.2024	Meneillään
Hyvinvointialueen toiminnan yhdenmukainen vuosisuunnittelu ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta	30.9.2024	Meneillään
Toiminnan toimialarajat ylittävä suunnittelu riippuvuudet huomioiden	30.9.2024	Meneillään
Hankkeiden ja hankintojen riittävä rajoittaminen ja priorisointi	31.10.2024	Meneillään

Toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Uutena strategisena riskinä nousi toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus. Omavalvonnan avulla voidaan tukea reaaliaikaista kokonaiskuvan syntymistä. Omavalvonnan kokonaistoimintaprosessi toteutuu vaivattomasti osana johtamisjärjestelmää. Omavalvonnan kokonaistoimintaprosessi on luotu ja sen toimeenpano sekä täysivaltainen toteuttaminen arjessa pystytään käynnistämään asteittain tiedon saannin ja kulttuurin kehittymisen myötä. Kehittämistoimenpiteiden kohdentaminen tunnistettuihin riskeihin mahdollistuu.

Hallintatoimenpiteille ei ole vielä määritelty määräpäivää eikä hallintatoimenpiteen tilaa. Hallintatoimenpiteet on listattu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Omavalvonnan osavuosikatsauksen tietosisältöä käydään läpi ja hyödynnetään osana johtamisjärjestelmää.	31.12.2025	Meneillään
Omavalvontaseurantajärjestelmän käyttöönotto ja sieltä saatavan tiedon hyödyntäminen osana johtamista. Omavalvontatietoisuuden lisääminen hyvinvointialueella yhteistyön ja koulutusten avulla.	31.12.2025	Meneillään
Omavalvonnan kehittäminen	31.12.2025	Meneillään

Turvallisuusympäristö

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Sota Ukrainassa sekä Venäjän vihamielinen toiminta Suomea kohtaan lisää todennäköisyyttä häiriötilanteille, jotka voivat vaikuttaa suoraan tai välillisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen ja sen toimintaympäristöön ja organisaation tavoitteiden saavuttamiseen. Venäjän vihamielinen toiminta Suomea kohtaan jatkuu muun muassa hybridivaikuttamisena. Arviolta toiminta kiihtyy. Turvallisuusviranomaiset ovat kehottaneet tehostamaan kriittisen infrastruktuurin suojaamista fyysisesti ja tietoverkoissa. Kriittiseen

infraan on kohdistunut yhä enemmän sabotaasia ja sabotaasiyrityksiä Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi luokitellaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta kriittisiksi toimijoiksi. Myös muiden yhteiskunnallisten syiden takia häiriöt, levottomuudet ja tahallinen vahingonteko on yhä todennäköisempää. Rakenne ei edesauta tehokkaan tilannetietoisuuden muodostamista johtamisen tueksi häiriötilanteissa.

Hallintatoimenpiteisiin on lisätty tietoturvatoinenpiteet, joita seurataan myös kyberuhkaan liittyvässä riskissä. Uusina hallintatoimenpiteinä on määriteltä tiedonhallintamallin edistäminen kokonaisuutena sekä henkilöturvallisuus selvitysprosessin täsmentäminen. Palvelustrategian toimeenpanon kärjen 6 toimenpiteet vastaavat tähän riskiin. Määritellyt hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Viranomaisyhteistyön kehittäminen ja syventäminen	30.9.2024	Meneillään
Valmiusviestintäjärjestelmän käyttöönotto priorisoiden kriittiset toiminnot	30.9.2024	Meneillään
Hyvinvointialueen kriittisten toimintojen suojaamisen kehittäminen	31.10.2024	Meneillään
Varautumisen toimenpiteet	31.10.2024	Meneillään
Harjoittelu poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteiden varalle	31.10.2024	Meneillään
Riittävä resursointi valmiussuunnitteluun	31.10.2024	Meneillään
Riittävä resursointi henkilö- ja tilaturvallisuuden turvaamiseen	31.10.2024	Meneillään
Poikkeusolojen johtamisjärjestelmän rakentaminen ja harjoittaminen	31.10.2024	Meneillään
Tilanne- ja johtokeskus tarvekartoitushankkeen edistäminen	31.12.2024	Meneillään
Tilaturvallisuuden periaatteiden luominen	31.12.2024	Meneillään
Kansallisen ja yhteistyöalueiden välisen tiedonvaihdon kehittäminen ja varmentaminen	31.12.2024	Meneillään
Valmiussuunnitelman saattaminen ajantasaiseksi	31.12.2024	Meneillään
Kriittisten toimintojen ja ICT-palveluiden tunnistaminen	30.9.2025	Meneillään
Tietoturvatoinenpiteet (riippuvuus tiedonhallintamallista)	31.12.2025	Meneillään
Henkilöturvallisuus selvitysprosessin täsmentäminen (riippuvuus tiedonhallintamallista)	31.12.2025	Meneillään
Tiedonhallintamallin edistäminen kokonaisuutena	31.12.2025	Meneillään

Väestön luottamus palvelujärjestelmään heikkenee

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	2	4	8

Yhdeksi riskiksi on arvioitu, että luottamus hyvinvointialueen kykyyn järjestää palvelut heikkenevät ja palvelua haetaan muualta. Riskiä voidaan hallita viestinnällä ja palvelujen turvaamisella lainsäädännön puitteissa. Riskin todennäköisyyttä laskettiin arvoon 2, joka laskee riskin riskitasoa.

Riskille on määriteltä yksi hallintatoimenpide, jolle ei ole määriteltä määräpäivää.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Viestintä ja palvelujen turvaaminen lainsäädännön puitteissa		Meneillään

Taloudelliset riskit

Talouden tasapainottaminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	4	4	16

Suunnitellut tasapainottamistoimenpiteet eivät toteudu. Tällä hetkellä näyttää siltä, että tasapainottamistoimenpiteet toteutuvat monelta osin. Tällä hetkellä riski on se, että suunnitellut toimenpiteet eivät ole riittäviä, kun valtion rahoitusta on leikattu. Rahoitus ei riitä pakollisten palveluiden tuottamiseen.

Lisätasapainottamistoimenpiteitä määritellään ja korjataan parhaillaan. Hallintatoimenpiteitä päivitettiin elokuussa. Hallintatoimenpiteille ei määritelty uusia määräpäiviä. Kaikki hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Talouden lisätasapainottamistoimenpiteiden määrittely yhdessä toimialojen kesken	31.12.2024	Meneillään
Tasapainottamisohjelman seuranta ja korjaaminen	31.12.2024	Meneillään
Palveluverkon toimitaloohjelman korjaaminen	31.12.2024	Meneillään
Proaktiivinen talouden (TA24) seuranta ja kuukausittaisen talousennusteen tarkkuuden parantaminen	31.12.2024	Meneillään
Korkosuojaus	31.10.2024	Meneillään

Kustannusten nousu ja laajojen ulkoistus-/hankintasopimusten sopimusohjauksen riskit

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Hoitotarvikkeiden, laitteiden sekä varaosien hinnannousut sekä tavarantoimittajien varaumat hinnoitteluun uusissa kilpailutuksissa aiheuttavat kustannusten nousua. Lisäksi pörssisähköön siirtyminen lisää epävarmuutta energian kustannusten arvioinnissa. Ostopalvelusopimuksissa on hinnankorotuspaineita henkilöstön saatavuuteen, kansainväliseen tilanteeseen, inflaatioon, hoitoalan palkkaratkaisuun sekä lainsäädäntöön perustuen. Laajoihin ulkoistussopimuksiin liittyvä ohjaus ja kokonaishallinta on riittämätön hankinnan laajuuteen nähden. Palvelujen kehittäminen ja hyvinvointialueen uusien tavoitteiden toteutuminen saattaa vaarantua, mikäli pitkäkestoisia sopimuksia ei voida muuttaa. Sopimuksen tavoitteiden ja vaikuttavuuden seuranta on puutteellista, eikä hyvinvointialue saa sitä, mitä on tarjottu.

Hyvinvointialueella pidetään sisäistä talouskuria ja sen riittävyttä arvioidaan jatkuvasti. Riskille lisättiin uusia hallintatoimenpiteitä, joille ei ole vielä määritelty määräpäivää. Kaikki määritelty hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
--------------------	------------	---------------------------

Sisäinen talouskuri	30.9.2024	Meneillään
Linjaus poikkeuksellisista hinnankorotusesityksistä	30.6.2024	Valmis
Varautuminen sopimusneuvotteluihin	31.12.2024	Meneillään
Valikoimanhallinta	30.9.2024	Meneillään
Laajoissa hankinnoissa toteutetaan tuotantotapojen analysointi, joka uusitaan tarvittaessa sopimuskauden aikana	31.12.2024	Meneillään
Määritellään sopimusvastuuhenkilö ja rooli	31.12.2024	Meneillään
Huolehditaan sopimuksen seurannan toteutuksesta, säännölliset seurantakokoukset	31.12.2024	Meneillään
Sovittuja seurantamittareita raportoidaan, seurataan ja analysoidaan	31.12.2024	Meneillään
Puututaan ei sopimuksenmukaiseen toimintaan	31.12.2024	Meneillään
Reklamoidaan dokumentoiduilla reklamaatiolla	31.12.2024	Meneillään
Tunnistetaan muutostarpeet riittävän ajoissa	31.12.2024	Meneillään
Valmistaudutaan sopimuksen päättymiseen ja uuteen hankintaan riittävän ajoissa	31.12.2024	Meneillään

11.2 Omaavontaraportti, erillinen liiteasiakirja